Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0129

Komisijas 2024. gada ziņojums par tiesiskumu

Eiropas Parlamenta 2025. gada 18. jūnija rezolūcija par Komisijas 2024. gada ziņojumu par tiesiskumu (2024/2078(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 2. pantu, 3. panta 1. punktu, 3. panta 3. punkta otro daļu, 4. panta 3. punktu, 5., 6., 7., 11., 19. un 49. pantu,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā pantus par demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanu, aizsardzību un veicināšanu Savienībā, tai skaitā 70., 258., 259., 260., 263., 265. un 267. pantu,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu (turpmāk tekstā — "Harta"),

– ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (EST) judikatūru,

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 24. jūlija paziņojumu "2024. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā" (COM(2024)0800) un tā pielikumu, kurā iekļauti ieteikumi dalībvalstīm,

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 30. oktobra paziņojumu par ES paplašināšanās politiku (COM(2024)0690), kam ir pievienots Komisijas dienestu darba dokuments (paplašināšanās dokumentu kopums),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai[1] ("Tiesiskuma nosacījumu regula"),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par

[1] OV L 433, 22.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai[1] (Kopīgo noteikumu regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 23. septembra Regulu (ES, *Euratom*) 2024/2509 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam[2] (Finanšu regula) un jo īpaši tās 6. panta 3. punktu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regulu (ES) 2021/692, ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014[3],

– ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

– ņemot vērā ANO instrumentus par cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzību, piemēram, Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (*ICCPR*), Starptautisko konvenciju par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu (*CERD*), Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*) un Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*CRDP*), Deklarāciju par to personu tiesībām, kuras pieder pie nacionālām vai etniskām, reliģiskām un lingvistiskām minoritātēm un ANO Minoritāšu jautājumu foruma ieteikumus, un ANO vispārējā regulārā pārskata ieteikumus un ziņojumus, kā arī ANO līgumu struktūru judikatūru un Cilvēktiesību padomes īpašās procedūras,

– ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, Eiropas Sociālo hartu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) un Eiropas Sociālo tiesību komitejas judikatūru, kā arī Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas, Ministru komitejas, cilvēktiesību komisāra, Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību, Nediskriminācijas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas, Venēcijas komisijas un citu tās struktūru konvencijas, ieteikumus, rezolūcijas, atzinumus un ziņojumus,

– ņemot vērā Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu,

---

1 OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
2 OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 OV L 156, 5.5.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

– ņemot vērā Eiropas reģionālo vai minoritāšu valodu hartu un Eiropas Padomes Vispārējo konvenciju par nacionālo minoritāšu aizsardzību,

– ņemot vērā Eiropas Padomes un Eiropas Savienības 2007. gada 23. maija Saprašanās memorandu un Padomes 2024. gada 17. decembra secinājumus par ES sadarbības ar Eiropas Padomi prioritātēm 2025.–2026. gadā,

– ņemot vērā Komisijas 2017. gada 20. decembra pamatoto priekšlikumu Padomes lēmumam par konstatēšanu, ka ir droša varbūtība, ka Polija varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu (COM(2017)0835), kas ir sagatavots saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu,

– ņemot vērā 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi[1],

– ņemot vērā 2018. gada 7. februāra rezolūciju par minoritāšu aizsardzību un nediskriminēšanu ES dalībvalstīs[2],

– ņemot vērā 2018. gada 1. marta rezolūciju par Komisijas lēmumu piemērot LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz stāvokli Polijā[3],

– ņemot vērā 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par nepieciešamību ieviest Eiropas vērtību instrumentu, ar kuru tiek atbalstītas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas veicina demokrātiju, tiesiskumu un pamatvērtības Eiropas Savienībā vietējā un valsts līmenī[4],

– ņemot vērā 2018. gada 12. septembra rezolūciju par priekšlikumu, kurā Padome tiek aicināta saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība[5],

– ņemot vērā 2018. gada 13. novembra rezolūciju par minoritātēm paredzētu standartu minimumu Eiropas Savienībā[6],

– ņemot vērā 2018. gada 14. novembra rezolūciju par visaptveroša ES mehānisma nepieciešamību demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību aizsardzībai[7],

---

1 OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.
2 OV C 463, 21.12.2018., 21. lpp.
3 OV C 129, 5.4.2019., 13. lpp.
4 OV C 390, 18.11.2019., 117. lpp.
5 OV C 433, 23.12.2019., 66. lpp.
6 OV C 363, 28.10.2020., 13. lpp.
7 OV C 363, 28.10.2020., 45. lpp.

– ņemot vērā 2020. gada 7. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi[1],

– ņemot vērā 2020. gada 13. novembra rezolūciju par Covid-19 pasākumu ietekmi uz demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām[2],

– ņemot vērā 2020. gada 17. decembra rezolūciju par Eiropas pilsoņu iniciatīvu "*Minority SafePack* — viens miljons parakstu daudzveidībai Eiropā"[3] ,

– ņemot vērā 2021. gada 10. jūnija rezolūciju par stāvokli tiesiskuma jomā Eiropas Savienībā un Tiesiskuma nosacījumu regulas (ES, *Euratom*) 2020/2092 piemērošanu[4] ,

– ņemot vērā 2021. gada 24. jūnija rezolūciju par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu[5],

– ņemot vērā 2021. gada 8. jūlija rezolūciju par vadlīniju izveidi attiecībā uz vispārējā nosacītības režīma piemērošanu Savienības budžeta aizsardzībai[6],

– ņemot vērā 2021. gada 16. septembra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par to, lai dzimumbalstīta vardarbība tiktu iekļauta kā jauna noziegumu joma LESD 83. panta 1. punktā uzskaitītajā noziegumu jomu sarakstā[7],

– ņemot vērā 2021. gada 11. novembra rezolūciju par demokrātijas, mediju brīvības un plurālisma stiprināšanu ES: civiltiesību un krimināltiesību aktos paredzētu pasākumu nesamērīga īstenošana, lai apklusinātu žurnālistus, NVO un pilsonisko sabiedrību[8],

– ņemot vērā 2021. gada 15. decembra rezolūciju par korupcijas, nepareizu izdevumu un ES un valstu līdzekļu nepareizas izmantošanas novēršanai paredzētu preventīvu pasākumu novērtēšanu ārkārtas fondu un ar krīzi saistītu izdevumu jomu gadījumā[9],

– ņemot vērā 2022. gada 8. marta rezolūciju par pilsoniskās sabiedrības rīcības iespēju samazināšanos Eiropā[10],

---

1 OV C 395, 29.9.2021., 2. lpp.
2 OV C 415, 13.10.2021., 36. lpp.
3 OV C 445, 29.10.2021., 70. lpp.
4 OV C 67, 8.2.2022., 86. lpp.
5 OV C 81, 18.2.2022., 27. lpp.
6 OV C 99, 1.3.2022., 146. lpp.
7 OV C 117, 11.3.2022., 88. lpp.
8 OV C 205, 20.5.2022., 2. lpp.
9 OV C 251, 30.6.2022., 48. lpp.
10 OV C 347, 9.9.2022., 2. lpp.

– ņemot vērā 2022. gada 10. marta rezolūciju par tiesiskumu un Eiropas Savienības Tiesas nolēmuma sekām[1] ,

– ņemot vērā 2022. gada 19. maija rezolūciju par Komisijas 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu[2] ,

– ņemot vērā 2022. gada 9. jūnija rezolūciju par tiesiskumu un Polijas valsts ekonomikas atveseļošanas plāna iespējamo apstiprināšanu (ANM)[3] ,

– ņemot vērā 2022. gada 15. septembra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2020. un 2021. gadā[4] ,

– ņemot vērā 2022. gada 15. septembra rezolūciju par priekšlikumu Padomes lēmumam, ar kuru saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu tiek konstatēta droša varbūtība, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība[5],

– ņemot vērā 2022. gada 20. oktobra rezolūciju par tiesiskumu Maltā piecus gadus pēc *Daphne Caruana Galizia* noslepkavošanas[6],

– ņemot vērā 2022. gada 20. oktobra rezolūciju par visā Eiropā vērojamo pret *LGBTIQ+* personām vērstu naida noziegumu skaita pieaugumu nesen Slovākijā notikušo homofobisko slepkavību kontekstā[7],

– ņemot vērā 2022. gada 10. novembra rezolūciju par rasu taisnīgumu, nediskriminēšanu un rasisma apkarošanu ES[8],

– ņemot vērā 2022. gada 24. novembra rezolūciju par stāvokli Komisijas un Ungārijas valdības sarunās saistībā ar Nosacītības regulu un atveseļošanas un noturības plānu[9],

– ņemot vērā 2023. gada 30. marta rezolūciju par 2022. gada ziņojumu par tiesiskumu — tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā[10],

– ņemot vērā 2023. gada 18. aprīļa rezolūciju par ES un Eiropas Padomes institucionālajām attiecībām[11],

---

1 OV C 347, 9.9.2022., 168. lpp.
2 OV C 479, 16.12.2022., 18. lpp.
3 OV C 493, 27.12.2022., 108. lpp.
4 OV C 125, 5.4.2023., 80. lpp.
5 OV C 125, 5.4.2023., 463. lpp.
6 OV C 149, 28.4.2023., 15. lpp.
7 OV C 149, 28.4.2023., 22. lpp.
8 OV C 161, 5.5.2023., 10. lpp.
9 OV C 167, 11.5.2023., 74. lpp.
10 OV C 341, 27.9.2023., 2. lpp.
11 OV C, C/2023/442, 1.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.

– ņemot vērā 2024. gada 28. februāra rezolūciju par Komisijas 2023. gada ziņojumu par tiesiskumu[1] ,

– ņemot vērā 2024. gada 29. februāra rezolūciju par padziļinātu ES integrāciju saistībā ar turpmāko paplašināšanos[2] ,

– ņemot vērā 2023. gada 1. jūnija rezolūciju par tiesiskuma un pamattiesību pārkāpumiem Ungārijā un ES līdzekļu iesaldēšanu[3] ,

– ņemot vērā Izmeklēšanas komitejas *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanas izmeklēšanai (PEGA) ziņojumu un tās 2023. gada 15. jūnija ieteikumu Padomei un Komisijai pēc izmeklēšanas par iespējamiem pārkāpumiem un administratīvām kļūmēm Savienības tiesību aktu piemērošanā attiecībā uz *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanu[4] ,

– ņemot vērā 2023. gada 11. jūlija rezolūciju par vēlēšanu likumu, izmeklēšanas komiteju un tiesiskumu Polijā[5],

– ņemot vērā 2023. gada 19. oktobra rezolūciju par tiesiskumu Maltā: seši gadi pēc *Daphne Caruana Galizia* nogalināšanas un nepieciešamība aizsargāt žurnālistus[6],

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 6. decembra paziņojumu “Naidam nav vietas: Eiropa ir vienota savā nostājā pret naidu” (JOIN(2023)0051),

– ņemot vērā 2024. gada 18. janvāra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā — gada ziņojums par 2022. un 2023. gadu[7],

– ņemot vērā 2024. gada 18. janvāra rezolūciju par ES noziegumu jomu saraksta paplašināšanu, tajā iekļaujot naida runu un naida noziegumu[8],

---

1 OV C, C/2024/6743, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
2 OV C, C/2024/6746, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
3 OV C, C/2023/1223, 21.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
4 OV C, C/2024/494, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
5 OV C, C/2024/3995, 17.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
6 OV C, C/2024/2656, 29.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
7 OV C, C/2024/5739, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
8 OV C, C/2024/5733, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.

– ņemot vērā 2024. gada 24. aprīļa rezolūciju par uzklausīšanām, kas saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu turpinās attiecībā uz Ungāriju par tiesiskuma stiprināšanu un attiecīgo ietekmi uz budžetu[1],

– ņemot vērā LES 7. pantā noteiktās procedūras noslēgšanu attiecībā uz Poliju, par ko Komisija paziņoja 2024. gada 29. maijā pēc tam, kad Polija bija veikusi pasākumus, ar kuriem tika atjaunota atbilstība ES tiesiskuma standartiem,

– ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 2019. gada 24. janvāra Rezolūciju 2262 (2019) par tādu personu tiesību veicināšanu, kas pieder pie nacionālajām minoritātēm,

– ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja, Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos, pārstāvja plašsaziņas līdzekļu brīvības jautājumos un citu minētās organizācijas struktūru ieteikumus un ziņojumus, kā arī ES un EDSO sadarbību demokratizācijas, iestāžu veidošanas un cilvēktiesību jomā, kā arī ikgadējo EDSO ziņojumu par naida noziegumiem, kurā iesaistītās valstis ir apņēmušās pieņemt tiesību aktus, kuros tiktu paredzēti sodi, ņemot vērā naida noziegumu smagumu, kā arī pasākumus, kas novērstu nepietiekamu ziņošanu un ieviestu vai turpinātu attīstīt tiesībaizsardzības, kriminālvajāšanas un tiesu iestāžu amatpersonu spēju veidošanas darbības, ar kurām nepieļauj un izmeklē naida noziegumus un sauc pie atbildības par tiem,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2024. gada 17. decembra īpašo ziņojumu par ES tiesību aktu izpildes nodrošināšanu (28/2024), 2024. gada 22. februāra īpašo ziņojumu par tiesiskumu Eiropas Savienībā (03/2024) un 2022. gada 10. janvāra īpašo ziņojumu par ES atbalstu tiesiskumam Rietumbalkānos (01/2022) un tās 2024. gada 28. februāra ziņojumu par Komisijas ziņojumiem par tiesiskumu (02/2024), kā arī tās attiecīgos ieteikumus,

– ņemot vērā politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2024–2029), ar kurām Urzula fon der Leiena kā Eiropas Komisijas priekšsēdētāja amata kandidāte iepazīstināja Parlamentu 2024. gada 18. jūlijā,

– ņemot vērā 2024. gada Eirobarometra aptaujas par korupciju, kas liecina, ka korupcija joprojām rada nopietnas bažas ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem,

---

[1] Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0367.

– ņemot vērā Demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību uzraudzības grupas (*DRFMG*) atbildes ziņojumus, misijas ziņojumus, rakstiskos jautājumus un atbildes[1],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Juridiskās komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A10-0100/2025),

A. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz LES 2. pantā noteiktajām vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības — vērtības, kas ir kopīgas ir visām ES dalībvalstīm —, un kas ir atspoguļotas Hartā un starptautiskajos cilvēktiesību līgumos; tā kā Harta ir daļa no ES primārajiem tiesību aktiem; tā kā demokrātija, tiesiskums un pamattiesības ir savstarpēji pastiprinošas vērtības, kuru apdraudējums rada sistēmiskus draudus ES iedzīvotāju tiesībām un brīvībām;

B. tā kā LES 49. pants paredz, ka jebkura Eiropas valsts var pieteikties dalībai Eiropas Savienībā, un no tā izriet, ka Savienību veido valstis, kas ir brīvi un brīvprātīgi apņēmušās ievērot LES 2. pantā noteiktās kopīgās vērtības, respektē šīs vērtības un aizstāv tās; tā kā ES tiesību pamatā tādējādi ir pamatpremisa par to, ka ikvienai dalībvalstij ar visām pārējām dalībvalstīm ir kopīgas vērtības un ka tās atzīst, ka šīm dalībvalstīm ir kopīgas vērtības; tā kā šī premisa nozīmē un pamato dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos tam, ka šīs vērtības tiks atzītas un ka tādējādi tiks ievērotas ES tiesības, ar kurām šīs vērtības tiek īstenotas[2,3]; tā kā dalībvalstīm ir jānovērš jebkāds regress LES 2. pantā noteikto vērtību aizsardzībā;

C. tā kā pilsoniskās sabiedrības organizācijas (PSO), juristu kopiena, apvienības, neatkarīgie mediji un vietējās kustības joprojām ir tiesiskuma stūrakmens, jo tie veicina pārredzamību, atbildību un pilsonisko līdzdalību demokrātijas procesos; tā kā šie dalībnieki ir īpaši svarīgi tiesiskās neatkarības, vārda brīvības un citu konstitucionālo vērtību aizsardzībā, un tā kā tie nereti darbojas arvien stingrāku politisko un juridisko ierobežojumu apstākļos;

---

1 Informāciju par visām *DRFMG* veiktajām uzraudzības darbībām skatīt šeit: https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.

2 Tiesas 2014. gada 18. decembra atzinums 2/13, ECLI:EU:C:2014:2454, 168. punkts.

3 Tiesas 2019. gada 24. jūnija spriedums lietā C-619/18 Komisija/Polija, ECLI:EU:C:2019:531, 42. punkts.

D. tā kā LES 4. panta 3. punktā noteiktais lojālas sadarbības princips uzliek Savienībai un dalībvalstīm pienākumu sniegt savstarpēju palīdzību to pienākumu izpildē, kas izriet no Līgumiem, ar pilnīgu savstarpēju cieņu, un dalībvalstīm — veikt visus vajadzīgos vispārējos vai konkrētos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem; tā kā dalībvalstīm ir jāatturas no jebkādiem pasākumiem, kas varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu;

E. tā kā nesenā Eirobarometra aptaujā 74 % respondentu uzskatīja, ka ES ir svarīga loma tiesiskuma uzturēšanā, un 89 % uzskatīja, ka ir svarīgi, lai visas dalībvalstis ievērotu ES pamatvērtības; tā kā pašreizējā globālajā ekonomiskajā un politiskajā kontekstā ir ļoti svarīgi stiprināt pilsoņu uzticēšanos tiesiskumam un demokrātijas noturību ES līmenī;

F. tā kā pievienošanās Eiropas Savienībai vienmēr ir jābalsta uz nopelniem un pievienošanās procedūrā jānovērtē, vai katrs pieteikuma iesniedzējs izpilda Kopenhāgenas kritērijus, īpaši attiecībā uz cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma pilnīgas ievērošanas garantēšanu, lai nodrošinātu to, ka ES paplašināšanās stiprina, nevis vājina ES un tās vienoto tirgu; tā kā Pirmspievienošanās palīdzības instrumentam ir būtiska nozīme kā ES instrumentam, ar ko kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs atbalsta tiesiskumu, demokrātiju un cilvēktiesību ievērošanu, tai skaitā demokrātisko iestāžu un PSO stiprināšanu, kā arī progresu labas pārvaldības jomā un korupcijas apkarošanu, nediskriminācijas un dzimumu līdztiesības veicināšanu un aizsardzību un konfliktsituāciju novēršanas un risināšanas spējas stiprināšanu,

Tiesu iestāžu neatkarība

1. uzsver, ka taisnīga un pieejama tiesa ir tiesiskuma pamatprincips, kam ir nepieciešama neatkarīga tiesu vara; atkārtoti norāda, ka tiesu iestāžu pieejamība ir būtiska, lai iedzīvotāji varētu izmantot savas tiesības, apstrīdēt diskrimināciju un saukt pie atbildības lēmumu pieņēmējus;

2. atgādina, ka stabilas valstu tiesību sistēmas dalībvalstīs, kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs ir neaizstājamas, jo Komisija paļaujas uz to, ka valstu tiesu iestādes piemēros ES tiesību aktus, un tās ir fundamentāli nepieciešamas, lai visā ES notiktu tiesu sadarbība un tiktu stiprināta savstarpējā uzticēšanās; pauž bažas par to, ka, lai arī dažas tiesu sistēmas šķiet nesatricināmas, realitātē tā ne vienmēr ir patiesība;

3. uzsver, ka tiesnešiem ir jābūt objektīviem; atgādina, ka tiesnešu iecelšanai un paaugstināšanai amatā ir jānotiek tikai uz viņu kvalifikācijas pamata un ka to nedrīkst ietekmēt politiski vai personiski apsvērumi, jo tiesneši ir būtiski tiesu neatkarības

aizsardzībai; atgādina, ka kritērijiem, pēc kuriem izvirza un ieceļ amatā augsta līmeņa tiesu iestādēm, jābūt pilnībā pārredzamiem;

4. uzsver tiesu iestāžu valstu padomju svarīgo lomu tiesu neatkarības nodrošināšanā; uzskata, ka ir jāizvērtē reformas, kas pašlaik tiek pieņemtas dažādās dalībvalstīs, un mudina pielāgot šo struktūru sastāvu un darbību Komisijas un Eiropas Padomes noteiktajiem standartiem, kurus ir apstiprinājusi EST; prasa Komisijai turpmākajos ziņojumos par tiesiskumu, tiesu sistēmas neatkarības izvērtēšanā īpašu uzmanību pievērst dalībvalstu tiesu padomju lomai, struktūrai un darbībai;

5. norāda, ka prokuratūra ir dalībvalsts spējas apkarot noziedzību un korupciju galvenais elements; pauž nožēlu par jebkādu valdības vai politisku iejaukšanos korupcijas izmeklēšanās un atgādina, ka visiem ir jāievēro likumi; nosoda tiesu sistēmas izmantošanu politiskiem mērķiem, tostarp, lai vajātu politiskos pretiniekus un iejauktos korupcijas izmeklēšanās; uzsver, ka gan politiski motivētas kriminālvajāšanas, gan amnestijas tiesību akti un politisko interešu virzītas apžēlošanas procedūras mazina sabiedrības uzticēšanos konstitucionālajiem principiem un ES standartiem; uzsver, ka ir svarīgi garantēt prokuratūras autonomiju un neatkarību, tādējādi novēršot politiskas iejaukšanās tās darbā, jo īpaši no valdības puses; uzsver, ka ir būtiski nodrošināt, ka prokuroru iecelšana amatā ir pārredzama, jo tas saglabā sabiedrības uzticēšanos krimināltiesību sistēmai; uzsver bažas par atkārtotiem uzbrukumiem tiesnešiem un prokuroriem, kuri veic augsta līmeņa politiskās izmeklēšanas, kas ir saistītas ar lietām par korupciju un varas ļaunprātīgu izmantošanu pret politiskajiem pretiniekiem;

6. aicina nodrošināt, ka tiesnešu un prokuroru disciplinārās procedūras veic neatkarīga struktūra, kuru nevar ietekmēt politiski, un attiecīgā gadījumā reformēt disciplināro procedūru sistēmu, lai nepieļautu, ka politiskās struktūras to izmanto tiesu iestāžu kontrolei;

7. aicina Komisiju arī turpmāk veikt pastāvīgu uzraudzību, lai nodrošinātu, ka tiesneši un prokurori ir neatkarīgi no iestādēm, kas ir atbildīgas par viņu iecelšanu un atkārtotu iecelšanu amatā; aicina Komisiju, ievērojot regresa nepieļaušanas principu, kas precizēts nesenā EST judikatūrā, proaktīvi uzraudzīt apdraudējumus un ātri reaģēt uz tiem, kuri veicina tiesiskuma regresu tādās jomās kā tiesu iestāžu neatkarība un pieejamība;

8. norāda, ka Komisija ir konstatējusi strukturālas problēmas attiecībā uz dažu dalībvalstu[1], kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu tiesu iestāžu efektivitātes, pieejamības un darba kvalitātes uzlabošanu; norāda, ka Komisija ir konstatējusi, ka vairākas dalībvalstis ir piešķirušas papildu resursus tiesu sistēmas stiprināšanai un noturībai, lai nodrošinātu lietu savlaicīgu izskatīšanu

[1] COM(2024)0800, pielikums ar ieteikumiem, 1., 9., 11., 19. un 24. lpp.

un samazinātu neizskatīto lietu skaitu, bet citās dalībvalstīs atalgojuma līmenis arvien rada problēmas, bieži novedot pie nepietiekama darbinieku skaita un neaizpildītām darba vietām; norāda, ka nepietiekams finansējums un darbinieku skaits var apdraudēt tiesu sistēmas pieejamību un efektivitāti, tādējādi mazinot uzticēšanos tiesiskumam; uzsver, ka pienācīgs atalgojums ir būtisks, lai piesaistītu un noturētu kvalificētus tiesu iestāžu darbiniekus; pauž stingru pārliecību, ka apmācība ir būtisks elements, kas garantē tiesnešu neatkarību, kā arī tiesu sistēmas darba kvalitāti un efektivitāti; norāda, ka svarīgs tiesiskuma un taisnīgas tiesvedības elements ir saprātīgā termiņā veiktas tiesas procedūras; šajā sakarā atzīmē, ka minētais rezultātu apkopojums liecina par būtiskām atšķirībām ES tieslietu jomā;

9. mudina dalībvalstis nodrošināt tiesnešiem apmācības iespējas; pauž stingru pārliecību, ka apmācībai jābūt daudzdisciplinārai, īpašu uzsvaru liekot uz dzimumu līdztiesību; atkārtoti norāda, ka pienācīgi resursi, tostarp finansējums, infrastruktūra un kvalificēts personāls, ir būtiski tiesu sistēmas efektivitātes un pieejamības uzlabošanai; atzīst tiesu darbinieku, tostarp notāru, nozīmi daudzās dalībvalstīs; aicina visas dalībvalstis saprātīgā termiņā veikt turpmākus pasākumus saistībā ar korupcijas lietām, lai iedzīvotāju vidū neveicinātu nesodāmības sajūtu; aicina dalībvalstis izmantot digitalizācijas iespējas, lai vienkāršotu procedūras un procesus, uzlabotu efektivitāti un pieejamību, ietaupītu laiku un samazinātu uzglabāšanas izmaksas;

10. uzsver to, cik svarīga nozīme ir neatkarīgām tiesu sistēmām un pieejai bezmaksas juridiskajai palīdzībai, kas nodrošina vienlīdzīgas iespējas vērsties tiesā; atkārtoti norāda, ka pienācīgi resursi, tostarp infrastruktūra un personāls, ir būtiski tiesu sistēmu uzlabošanai; iesaka dalībvalstīm veikt konkrētus pasākumus, ar kuriem uzlabot tiesu iestāžu pieejamību marginalizētām un neaizsargātām grupām, tostarp nodrošinot pienācīgi finansētas un uzlabotas juridiskās palīdzības sistēmas, kā arī pasākumus valodu barjeru un digitālo plaisu novēršanai;

11. atgādina, ka Komisijas 2024. gada ziņojumā par tiesiskumu ir norādīts, ka joprojām pastāv nopietnas bažas par tiesu neatkarību Ungārijā, ka joprojām pastāv politiskā ietekme uz prokuratūru, kas var izraisīt nepamatotu iejaukšanos atsevišķās lietās, un ka arvien tiek izdarīts spiediens uz tiesnešu vārda brīvību, un ka medijos joprojām turpinās pret tiesnešiem vērstas nomelnošanas kampaņas;

12. atzinīgi vērtē EST izšķirīgo nozīmi tiesiskuma aizsardzībā visā ES; atbalsta papildu iniciatīvas, kuru mērķis ir palielināt EST resursus un spējas, lai efektīvāk risinātu tiesiskuma problēmas nākotnē; atkārtoti norāda, ka saskaņā ar LES 19. pantu un LESD 267. pantu valstu tiesām nedrīkst apgrūtināt vēršanos EST ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu; aicina Komisiju šajā sakarā ikgadējā ziņojuma par tiesiskumu ietvaros veikt sistemātisku pārbaudi un

gadījumos, kad valstu tiesneši saskaras ar šķēršļiem šajā jomā, sākt pārkāpuma procedūru;

13. pauž nožēlu par dažu dalībvalstu tendenci selektīvi, ar kavēšanos īstenot EST un ECT spriedumus vai neīstenot tos vispār un aicina nodrošināt to savlaicīgu un efektīvu īstenošanu; uzsver, ka dalībvalstīm un ES iestādēm sistemātiski jāintegrē un jāīsteno jaunākā EST judikatūra, lai nodrošinātu tiesiskumu un ES tiesību vienādu piemērošanu; aicina ātri pielāgot valstu tiesību aktus un iestāžu regulējumu, lai ievērotu tiesas nolēmumus;

14. atkārtoti pauž stingru atbalstu Starptautiskajai Tiesai un Starptautiskajai Krimināltiesai (SKT) kā būtiskām, neatkarīgām un objektīvām jurisdikciju īstenojošām iestādēm laikā, kas starptautiskā tiesiskuma ziņā ir īpaši sarežģīts; atgādina, ka ir pilnā mērā jāizpilda Starptautiskās Tiesas rīkojumi, kuri ir juridiski saistoši; aicina Savienību, tās dalībvalstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis turpināt atbalstīt SKT;

15. mudina Komisiju kā Līgumu pareizas izpildes uzraudzītāju uzņemties atbildību par Savienības pamatvērtību piemērošanu, tostarp piemērot LES 2. pantā un ES primārajos tiesību aktos paredzētās vērtības, un nepaļauties uz to ka pilsoņi paši vērsīsies tiesā, lai nodrošinātu ES tiesību piemērošanu; uzsver, ka iekšzemes un starptautisko spriedumu neīstenošana ir tiesiskuma pārkāpšana un apdraud cilvēku tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kā arī var radīt sabiedrībā priekšstatu, ka spriedumus var neņemt vērā, tādējādi mazinot vispārējo uzticēšanos taisnīgai tiesai; uzsver, ka EST un ECT pamatfunkcija ir nodrošināt tiesību aktu ievērošanu un garantēt vienādību to piemērošanā; ierosina noteikt skaidrus termiņus tiesas nolēmumu izpildei, kā arī sīki izstrādātu uzraudzības plānu vēl neizpildīto spriedumu izpildei; mudina Komisiju vajadzības gadījumā uzsākt pārkāpuma procedūras, kā arī veikt starpposma pasākumus; aicina dalībvalstis nekavējoties īstenot vēl neizpildītos EST un ECT spriedumus un ierosina izveidot uzraudzības struktūru, kura uzraudzītu to EST un EKT nolēmumu īstenošanu, kas saistīti ar demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām ES dalībvalstīs, un šīs uzraudzības struktūras konstatējumus pilnībā iekļaut ikgadējā ziņojumā par tiesiskumu; iesaka Komisijai cita starpā rīkoties, reaģējot uz gadījumiem, kuros EST spriedumi netiek izpildīti saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu, un EST un ECT spriedumu neievērošanas gadījumos piemērot Nosacītības regulu, ja konstatētais pārkāpums ietekmē vai nopietni apdraud Savienības budžetu vai finanšu intereses; uzsver, ka par sistemātisku ES tiesību aktu neievērošanu ir jāparedz konkrēti naudas sodi, lai patiešām atturētu no pārkāpumiem; aicina Komisiju izvērtēt, vai kavēšanās saistībā ar šādiem nolēmumiem vai to neievērošana var būt par pamatu tiesvedībai par pienākumu neizpildi saskaņā ar LESD 258. pantu; aicina Komisiju sistemātiski analizēt datus par konkrētām valstīm, kas neievēro ANO līgumu struktūru lēmumus;

16. atzinīgi vērtē Cietušo tiesību direktīvas[1] pārskatīšanu, ar ko ir novērstas juridiskās nepilnības un nodrošināts, ka cietušie var vērsties tiesā un saņemt atbalstu; aicina Padomi tajā iekļaut pēc iespējas vairāk Parlamenta ierosinājumu, tostarp noteikumus, kas nodrošina cietušo tiesības pieprasīt lēmumu pārskatīšanu krimināl procesos, noteikumus par pieeju tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un par taisnīgu kompensāciju, kā arī visaptverošus atbalsta pakalpojumus, jo īpaši neaizsargātām personām; uzsver, ka ir svarīgi vākt datus efektīvi, uzlabot resursu piešķiršanu, lai palīdzētu cietušajiem, un aizsargāt cietušo privātumu un personas datus, lai novērstu sekundāru viktimizāciju un nodrošinātu, ka cietušie, tostarp migranti bez dokumentiem un patvēruma meklētāji, var droši ziņot par noziegumiem; sagaida, ka likumdevēji pieņems uz cietušajiem vērstus risinājumus;

17. atzīst tiesībaizsardzības būtisko nozīmi tiesiskuma un pamattiesību aizsardzībā; aicina dalībvalstis nodrošināt pienācīgu finansējumu, apmācību un resursus policijai un tiesībaizsardzības iestādēm; aicina dalībvalstis šajā sakarā ņemt vērā Eiropas Padomes Policijas ētikas kodeksu; uzsver, ka spēka izmantošanai jābūt absolūti nepieciešamai, samērīgai un tai jāpiemēro skaidri aizsargājoši pasākumi; aicina dalībvalstis, pamatojoties uz ANO standartiem, ieteikumiem un pamatprincipiem, ieviest pamatnostādnes, ar kurām nodrošina pārredzamu, neatkarīgu un konsekventu tādu ieroču atlasi, testēšanu un izmēģinājumus, kurus izmanto tiesībaizsardzības darbinieki; konstatē, ka, veicot šādu ieroču atbilstības novērtējumu, pirms atlases un ieviešanas būtu jānosaka to atbilstība starptautiskajiem cilvēktiesību aktiem un standartiem; aicina dalībvalstis rūpīgi izmeklēt pārmērīga spēka pielietošanas gadījumus un diskriminējošu attieksmi tiesībaizsardzības iestādēs;

18. aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos par tiesiskumu izvērtēt apstākļus cietumos, ņemot vērā visā Eiropā nopietnās un pieaugošās bažas par pārpildītiem cietumiem, neatbilstošos sadzīves apstākļus un satraucošos rādītājus par pašnāvību skaitu cietumos;

19. aicina Komisiju īpašu uzmanību pievērst procesuālā taisnīguma analizēšanai, lai noteiktu tā stiprās puses, trūkumus, neatbilstību un paraugpraksi pārredzamības, efektivitātes un taisnīgas attieksmes nodrošināšanā un administratīvā taisnīguma stiprināšanā visā ES, jo tas ir līdzeklis, kā garantēt publisko iestāžu pārskatatbildību;

Korupcijas apkarošanas regulējums

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

20. uzsver, ka, lai nodrošinātu tiesiskumu, ir jāpanāk, ka personas, kas ieņem publiskus amatus, never rīkoties patvaļīgi vai izmantot varu savtīgiem nolūkiem; uzsver, ka valdībām tiesību akti ir jāpieņem sabiedrības interesēs, nevis atsevišķu personu interesēs;

21. atkārtoti norāda, ka korupcija nopietni apdraud demokrātiju, pamattiesības un tiesiskumu dalībvalstīs, kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs; uzsver, ka korupcija grauj iedzīvotāju uzticēšanos publiskajām iestādēm; pauž nožēlu par to, ka 2024. gada Eirobarometra aptauja par korupciju liecina, ka korupcija joprojām rada nopietnas bažas ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem, jo 68 % eiropiešu uzskata, ka korupcija viņu valstī ir plaši izplatīta, 65 % uzskata, ka augsta līmeņa korupcijas lietas netiek pienācīgi izskatītas, un 41 % uzskata, ka korupcijas līmenis ir pieaudzis; uzskata to par aicinājumu ES pastiprināt cīņu pret korupciju;

22. atkārtoti aicina Komisiju nekavējoties pabeigt sarunas par ES dalību Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupā (*GRECO*); atzīmē, ka šādā dalība nodrošinās lielāku pārredzamību, pārskatatbildību un efektivitāti ES līdzekļu pārvaldībā, likumdošanas procesā un ES iestāžu darbā, un pieprasa gada ziņojumā par tiesiskumu iekļaut ES iestādes;

23. atkārtoti aicina visas dalībvalstis tiesnešu rīcības kodeksu, ievērojot *GRECO* ieteikumus un ņemot vērā kodeksus, kas ir piemērojami ECT un EST; aicina dalībvalstis izveidot iespējamo rīcības kodeksa un citu tiesību aktu pārkāpumu izmeklēšanas neatkarīgus mehānismus, uzlabot informācijas atklāšanu un pārredzamību attiecībā uz interešu konfliktiem un tiesu iestāžu saņemtajām dāvanām un risināt jautājumu par virpuļdurvju efektu;

24. aicina dalībvalstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis, kā arī ES iestādes uzlabot pārredzamību un pārskatatbildību publiskajās iestādēs, stiprinot korupcijas apkarošanas un kompetenču konflikta regulējumu un ziņošanas procesus, kas nodrošinās korupcijas lietu efektīvu izmeklēšanu un izskatīšanu, tostarp augsta līmeņa korupcijas lietu izskatīšanu (arī lietas, kas saistītas ar publiskā iepirkuma procedūrām un tādām augsta riska jomām kā ostas vai sauszemes robežas), un stiprinās pārraudzības mehānismus un struktūras, kā arī esošo aģentūru neatkarību un pienācīgu darbību, veicinās trauksmes cēlēju aizsardzību, uzlabos profesionālās godprātības sistēmas un tiesību aktu lobēšanu; pauž nožēlu par to, ka nav panākts būtisks progress, un uzsver, ka, lai apliecinātu patiesu apņemšanos cīnīties ar korupciju, ir nepieciešami galīgi notiesājoši spriedumi un atturoši sodi; aicina dalībvalstis nodrošināt pārredzamību un pārskatatbildību lobēšanā, tostarp izveidot obligātos lobēšanas reģistrus un mehānismus par ietekmi uz likumdošanu vai uzlabot tos, lai varētu izsekot, kā lobēšana ietekmē likumdošanas procesus;

25. atzīst Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) svarīgo lomu tiesiskuma aizsardzībā un korupcijas apkarošanā ES; mudina Komisiju cieši uzraudzīt dalībvalstu sadarbības līmeni ar *EPPO*; atbalsta *EPPO* uzraudzības un koordinācijas pilnvaru pastiprināšanu ar mērķi stiprināt tās spēju apkarot korupciju dalībvalstīs; aicina Komisiju saskaņā ar LESD 86. panta 4. punktu ierosināt *EPPO* pilnvaru paplašināšanu, lai izvairītos no ES ierobežojošo pasākumu apiešanas un sodiem par pārrobežu noziegumiem pret vidi, un paātrināt pārskatīšanas procesu saistībā ar *EPPO* regulu[1] un direktīvu par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības[2], lai aizsargātu un precizētu *EPPO* primāro kompetenci attiecībā uz koruptīviem nodarījumiem, kas ietekmē ES finanšu intereses vai kurus izdarījušas ES amatpersonas;

26. mudina visas dalībvalstis, kas vēl nav pievienojušās *EPPO*, to izdarīt, lai uzlabotu korupcijas apkarošanas efektivitāti, jo īpaši saistībā ar ES līdzekļu aizsardzību; aicina visas kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis izveidot sistēmu efektīvai sadarbībai ar *EPPO*;

27. aicina tādas Eiropas struktūras kā Eiropolu, *Eurojust*, Eiropas Revīzijas palātu, *EPPO* un Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) uzlabot sadarbību, lai labāk cīnītos pret korupciju un krāpšanu, kas ietekmē ES finanses;

28. aicina Komisiju uzlabot pārredzamību un pārskatatbildību attiecībā uz visiem tās paziņojumiem, apmeklējumiem un sanāksmēm, jo īpaši ar valstu augsta līmeņa pārstāvjiem;

29. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu direktīvai par korupcijas apkarošanu, kurā ir saskaņota koruptīvu noziegumu definīcija publiskajā un privātajā sektorā un attiecīgie sodi; atzinīgi vērtē to, ka direktīvā par korupcijas apkarošanu ir iekļauti preventīvi pasākumi, tostarp par nelikumīgu politisko finansēšanu un apmācību, piemēram, efektīvi noteikumi par interešu konfliktu atklāšanu un pārvaldību un brīvu piekļuvi informācijai un efektīvi noteikumi, kas reglamentē privātā un publiskā sektora mijiedarbību; aicina dalībvalstis arī pieņemt efektīvus noteikumus, ar kuriem novērš virpuļdurvju efektu, izstrādā rīcības kodeksus amatpersonām, nosaka ietekmi uz publisko likumdošanu un nodrošina pārredzamību saistībā ar to personu finansēšanu, kas kandidē uz vēlētu amatpersonu amatiem, un politisko partiju finansēšanu; atzinīgi vērtē to, ka gandrīz visās dalībvalstīs tagad ir ieviestas pretkorupcijas stratēģijas; vienlaikus pauž nožēlu par to, ka to īstenošana un

---

1 Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

efektivitāte ir atšķirīga; aicina dalībvalstis, kas vēl nav izstrādājušas un īstenojušas stabilu un efektīvu korupcijas apkarošanas stratēģiju, to izdarīt, iesaistot pilsonisko sabiedrību; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt no korupcijas cietušo identifikāciju, informēšanu, pārstāvību un koordināciju; aicina dalībvalstis aizsargāt no korupcijas cietušos un dot viņiem iespēju paust savu viedokli un bažas, ko izklāsta un ņem vērā attiecīgajos kriminālprocesa posmos; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka no korupcijas cietušajiem ir tiesības uz pienācīgu un samērīgu kompensāciju;

30. aicina visas ES iestādes, struktūras, birojus un aģentūras stiprināt savus korupcijas apkarošanas pasākumus, kas saistīti ar interešu konfliktu atklāšanu un pārvaldību, atvērtu piekļuvi informācijai, noteikumiem par ES iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru saziņu ar privāto sektoru, virpuļdurvju efektu un amatpersonu rīcības kodeksu; uzskata, ka Eiropas Parlamenta deputātiem savu pilnvaru laikā nebūtu jāiesaistās apmaksātās papildu darbībās, ko veic uz peļņas gūšanu orientētas organizācijas vai uzņēmumi, kas cenšas ietekmēt ES politikas veidošanu;

31. atzīst trauksmes cēlēju svarīgo nozīmi korupcijas atklāšanā un pārredzamības veicināšanā gan publiskajā, gan privātajā sektorā; uzsver, ka trauksmes cēlēji ir jāaizsargā no atriebības un vajāšanas; aicina vēl vairāk stiprināt neatkarīgu un autonomu trauksmes cēlēju aizsardzības iestāžu darbību un turpināt to iekļaušanu plašākā valsts korupcijas apkarošanas sistēmā, kas nodrošinās vienotu un stabilu pieeju korupcijas apkarošanai visās dalībvalstīs;

Mediju plurālisms un brīvība

32. atzinīgi vērtē iniciatīvas, ar kurām veicina mediju brīvību, neatkarību un plurālismu un drošu un labvēlīgu vidi žurnālistu darbam, piemēram, Eiropas Mediju brīvības aktu[1] (*EMFA*), un aicina to ātri īstenot; aicina dalībvalstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis uzlabot pārredzamību attiecībā uz to, kā notiek valsts reklāmas izvietošana tiešsaistē un bezsaistē, un ņemt vērā ieteikumus, kas pausti Komisijas 2021. gada 16. septembra Ieteikumā (ES) 2021/1534 par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem Eiropas Savienībā; aicina Komisiju sniegt dalībvalstīm nepieciešamo palīdzību *EMFA* transponēšanā valsts tiesību aktos un uzraudzīt tā īstenošanu, jo īpaši dažās dalībvalstīs, kurās brīvības indeksi ir slikti; uzsver, ka *EMFA* ir svarīgs pagrieziena punkts ceļā uz mediju vides neatkarības, plurālisma un integritātes aizsardzību visā Savienībā;

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido vienotu satvaru mediju pakalpojumiem iekšējā tirgū un groza Direktīvu 2010/13/ES (Eiropas Mediju brīvības akts) (OV L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

33. pauž dziļas bažas par aizvien biežākiem uzbrukumiem žurnālistiem un izdevējiem, un to, ka tas nesamērīgi ietekmē sievietes; aicina Komisiju, dalībvalstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis nodrošināt riskam pakļauto žurnālistu, tostarp pētniecisko žurnālistu un faktu pārbaudītāju, drošību un aizsardzību; uzsver to, ka visbiežāk draudi izpaužas kā verbāli uzbrukumi, aizskaršana tiešsaistē, iebiedēšana sociālajos medijos un pa e-pastu un draudēšana ar vēršanos tiesā, tostarp gadījumi, uz kuriem attiecas Direktīva par stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību[1] (*SLAPP* direktīva), kā arī vajāšanas un uzmākšanās gadījumi;

34. aicina dalībvalstis pilnībā īstenot *SLAPP* direktīvu un Komisijas 2022. gada 27. aprīļa Ieteikumu (ES) 2022/758 par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību[2] un pieņemt visaptverošus iekšzemes pasākumus pret *SLAPP*, lai aizsargātu žurnālistus un sniegtu atbalstu tiem, kas saskaras ar iebiedēšanu, neslavas celšanu un ierobežojumiem saistībā ar iespējām strādāt savā profesijā; iesaka dalībvalstīm, transponējot direktīvu, piemērot to arī lietām attiecīgajā valstī, jo lielākā daļa *SLAPP* lietu izskata valstu tiesās; aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem par *SLAPP* lietām, kuras neietilpst pašreizējās direktīvas darbības jomā;

35. aicina krimināltiesībās paredzēt atbildību pastiprinošus apstākļus par noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti pret žurnālistiem, ja šādas darbības veiktas viņu profesionālas darbības dēļ vai saistībā ar to;

36. mudina dalībvalstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis aizsargāt un veicināt mediju brīvību un plurālismu, nodrošināt publiskā finansējuma piešķiršanas pārredzamību, novērst mediju īpašumtiesību koncentrāciju, aizsargāt redakcionālo neatkarību un cīnīties pret dezinformāciju, jo īpaši pieņemot stingrus tiesību aktus, tostarp konkrētus noteikumus par mediju īpašumtiesībām, un veidojot neatkarīgus regulatorus; uzsver sabiedrisko mediju būtisko lomu; atzinīgi vērtē valsts līmeņa iniciatīvas, ar kurām izveido mediju reģistru, kurā, lai nodrošinātu pārredzamību, objektivitāti un pārbaudāmību, iekļauj publiski pieejamo informāciju par īpašniekiem un ieguldījumiem reklāmā; turklāt aicina dalībvalstis nodrošināt sabiedriskajiem medijiem pienācīgu, ilgstošu un paredzamu finansējumu un stabilus līdzekļus, pamatojoties uz pārredzamiem un

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1069 (2024. gada 11. aprīlis) par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģiska tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību”) (OV L, 2024/1069, 16.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

2 OV L 138, 17.5.2022., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/ojj.

objektīviem kritērijiem; iesaka izveidot īpašu ES mediju brīvības fondu, ar kuru atbalsta neatkarīgo žurnālistiku un vietējos medijus;

37. nosoda naida runas izplatīšanos, arī plašsaziņas un sociālajos medijos, jo tā nopietni apdraud demokrātiju un tiesiskumu; aicina stingrāk īstenot mediju regulējumu, lai cīnītos pret naida runu un aizsargātu daudzveidīgu un iekļaujošu mediju vidi saskaņā ar 2024. gada 18. janvāra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā; uzsver, ka ievērojamām publiskām amatpersonām un politiķiem ir jārāda piemērs un jānodrošina cieņpilnas debates; atgādina, ka vārda brīvība ir demokrātiskas sabiedrības pamatvērtība un to nevajadzētu nepamatoti ierobežot; turklāt atgādina, ka visi tiesību akti par naida runu un naida noziegumiem būtu jābalsta uz nepieciešamības un proporcionalitātes principiem; uzsver, ka vārda brīvība ir jāīsteno saskaņā ar tiesību aktiem un Hartas 11. pantu un to nevajadzētu izmantot kā aizsegu naida runai un naida noziegumiem;

38. atzīst, ka iedzīvotāji jūt demokrātijas vājināšanās pazīmes, ko veicina maldinoša informācija un dezinformācija, un ka nepatiesas informācijas izplatīšana sociālajos medijos var izraisīt tiesiskuma ievērošanas eroziju; aicina digitālās platformas nekavējoties rīkoties un nodrošināt atbilstību savas kopienas standartiem un Eiropas tiesību aktiem, tostarp Digitālo pakalpojumu aktam[1] un konkurences noteikumiem; aicina Komisiju regulāri izvērtēt šo atbilstību un vajadzības gadījumā veikt attiecīgus pasākumus; iesaka dalībvalstīm, kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm izstrādāt visaptverošas stratēģijas cīņai ar dezinformāciju un ārvalstu iejaukšanos demokrātiskajos procesos, vienlaikus aizsargājot vārda brīvību un mediju plurālismu;

39. stingri nosoda valsts kontroli un politisko iejaukšanos mediju darbībā; uzsver, ka mediju regulatori ir pienācīgi jāaizsargā, paredzot juridiskus pasākumus, ar kuriem nodrošina to politisko neatkarību un brīvību un pietiekamus budžeta līdzekļus; uzsver neatkarīgu mediju regulatoru nozīmi demokrātijā;

40. pauž dziļas bažas par spiegprogrammatūras ļaunprātīgu izmantošanu un nepietiekamiem pasākumiem, kas pasargā žurnālistus no nelikumīgas novērošanas; aicina Komisiju īstenot Parlamenta PEGA izmeklēšanas komitejas ieteikumus par politiski motivētas novērošanas aizliegšanu;

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

41. mudina dalībvalstis nodrošināt, ka, transponējot Direktīvu (ES) 2016/343[1] par nevainīguma prezumpciju, netiek ieviesti ierobežojumi attiecībā uz tiesībām ziņot un informēt par sabiedrības interesēs esošiem jautājumiem, tostarp tiesas izmeklēšanām, kas minētajā direktīvā nav paredzētas; aicina dalībvalstis pārskatīt un vajadzības gadījumā grozīt spēkā esošos valsts tiesību normas, kas varētu ierobežot žurnālistu brīvību;

42. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka ar Digitālo pakalpojumu aktu izveidotie valstu koordinatori ir pilnībā pilnvaroti veikt savas funkcijas, kas saistītas ar informācijas apmaiņas veicināšanu un sadarbību Eiropas līmenī;

Pilsoniskās sabiedrības organizācijas (PSO)

43. piekrīt Komisijas novērtējumam par to, ka PSO, tostarp tās, kuras iestājas par tiesiskumu un demokrātiju, marginalizētu grupu aizsardzību, vides aizsardzību un sociālo taisnīgumu, un cilvēktiesību aizstāvji ir būtiski, lai darbotos līdzsvara un atsvara sistēma un tiktu aizstāvētas pamatvērtības un Savienības tiesību sistēma, kas ir ES stūrakmens; atzinīgi vērtē to, ka PSO un profesionālās apvienības, kas pārstāv tādas grupas kā tiesneši, prokurori un žurnālisti, atbalsta tiesiskumu; īpaši uzsver, ka liela nozīme ir kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu vietējai, dinamiskajai pilsoniskajai sabiedrībai, kam ir konstruktīva loma ES pievienošanās procesos; atzīst tās kā tiesiskuma pārkāpumu uzrauga lomu un tās ieguldījumu demokrātijas principu veicināšanā un aizsardzībā; atgādina, ka to darbam ir vajadzīga droša, atbalstoša un labvēlīga vide;

44. uzsver pilsoniskās sabiedrības un neatkarīgu uzraudzības iestāžu nozīmi, lai varētu uzraudzīt, pārbaudīt un atbalstīt 2024. gada ziņojumā par tiesiskumu pausto ieteikumu īstenošanu; aicina veidot strukturētu pilsoniskā dialoga sistēmu, ar kuras palīdzību pilsoniskās sabiedrības ieguldījumu var iekļaut ikgadējā tiesiskuma ciklā, kā to ieteikusi Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK)[2] un pilsonisko sabiedrību tīkli[3]; atkārtoti uzsver, ka ziņojuma sagatavošanas laikā ir svarīgi veikt plašu apspriešanos; atbalsta Komisijas plānu izstrādāt stratēģiju par pilsoniskās sabiedrības un cilvēktiesību aizstāvju telpu un aizsardzību; iesaka pilnībā īstenot ES

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/343 (2016. gada 9. marts) par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā (OV L 65, 11.3.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj).

2 EESK 2024. gada 14. februāra atzinums “Pilsoniskā dialoga un līdzdalības demokrātijas stiprināšana Eiropas Savienībā: turpmākie pasākumi”.

3 “Pilsoniskā sabiedrība – Eiropa”, “Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report” (Kopīgais pilsoniskās sabiedrības ieguldījums par pilsonisko telpu 2024. gada ziņojumā par tiesiskumu), 2024. gada jūnijs.

pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem; aicina Komisiju, ja vien iespējams, apmeklēt dalībvalstis klātienē, nevis tikties attālināti, jo apmeklējumos uz vietas var iegūt pilnīgāku un kontekstuālāku priekšstatu par vietējo stāvokli;

45. pauž bažas par augošo tendenci, ka PSO un cilvēktiesību aizstāvji saskaras ar aizvien vairāk juridiskiem ierobežojumiem, finansējuma trūkumu un uzbrukumiem, kas mazina biedrošanās un pulcēšanās brīvību un vārda brīvību; ar bažām norāda, ka vairākas dalībvalstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis ir veikušas nesamērīgus pasākumus, tostarp lietojušas pārmērīgu spēku un aizturējušas protestētājus, lai nepieļautu cilvēku piedalīšanos protestos dažās dalībvalstīs, kā arī uz neskaidru drošības apsvērumu pamata priekšlaicīgi aizliegušas publiskas pulcēšanās; uzsver, ka tiesas šādus aizliegumus jau vairākkārt ir atcēlušas; stingri nosoda "ārvalstu aģentu likumu" izmantošanu, ar kuriem apspiež opozīciju, iebiedē PSO un ierobežo to darbību, radot atturošu ietekmi uz pilsonisko sabiedrību un cilvēktiesību aizstāvjiem; pauž nožēlu par to, ka pulcēšanās, vārda un biedrošanās brīvības ierobežojumi un pārmērīga spēka izmantošana bieži nesamērīgi ietekmē konkrētas kustības vai grupas[1];

46. uzsver, ka mierīga pulcēšanās, biedrošanās un vārda brīvība un humanitāro un eksakto zinātņu brīvība ir pamattiesības, ko aizsargā starptautiskās tiesības, un ka tās ir būtiskas demokrātijai; nosoda pieaugošo spiedienu uz šīm tiesībām gadījumos, kuros tas ir pierādīts, un norāda par tendenci tās ierobežot; šajā kontekstā nosoda arī vardarbības gadījumus pret policijas spēkiem; aicina Komisiju minētās brīvības atspoguļot gada ziņojumā;

47. pauž dziļas bažas par pilsoniskās telpas samazināšanos un Eiropas Savienībā pieaugošo vajāšanu, kas skar PSO un cilvēktiesību aizstāvjus, jo īpaši tos, kas cīnās pret rasismu, aizstāv klimatisko taisnīgumu, *LGBTIQ* tiesības un sieviešu tiesības un atbalsta migrantus; norāda, ka šīs grupas saskaras ar dažādiem draudiem, tostarp ar juridiskiem un finanšu ierobežojumiem, finansējuma apturēšanu, nomelnošanas kampaņām, iebiedēšanu un to darbības kriminalizēšanu; jo īpaši nosoda pieaugošās represijas pret klimata aktīvistiem vairākās dalībvalstīs, tostarp pretterorisma un organizētās noziedzības tiesību aktu nepamatotu izmantošanu un miermīlīgu klimata aktīvistu klasificēšanu par "noziedzīgu organizāciju" locekļiem; aicina dalībvalstis atturēties no nesamērīgām tiesvedībām pret šādiem aktīvistiem; mudina Komisiju sistemātiski uzraudzīt šo organizāciju stāvokli tās ziņojumos par tiesiskumu un palielināt īpašo ES finansējumu pilsoniskās

---

1 Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra, *Addressing racism in policing* (Cīņa ar rasismu policijas darbā), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2024. gads.

sabiedrības dalībniekiem, kas cīnās pret rasismu un darbojas citās pamattiesību jomās;

48. aicina Komisiju šādiem pārkāpumiem pievērsties gada ziņojuma par tiesiskumu īpašā pīlārā; aicina Komisiju stiprināt PSO un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību, izveidojot agrīnas brīdināšanas mehānismus, ES Pārredzamības reģistra darbības ietvaros palielinot visu dalībnieku finansēšanas pārredzamību un palielinot finansiālo atbalstu PSO, lai tās varētu darboties brīvi un neatkarīgi;

49. mudina dalībvalstis izveidot PSO un cilvēktiesību aizstāvjiem labvēlīgu vidi, pieņemt *SLAPP* direktīvu un ieviest Komisijas Ieteikumu (ES) 2022/758, lai aizsargātu PSO no juridiskas vajāšanas; aicina stiprināt valstu pārraudzības struktūru neatkarību, paredzot pienācīgus resursus un aizsardzības pasākumus pret politisku iejaukšanos; mudina atbalstīt PSO izglītojošo iniciatīvu izstrādē un izplatīšanā, lai nodrošinātu plašu tvērumu un pieejamību;

50. uzskata, ka Komisijai un dalībvalstīm ir jāuzlabo PSO un tādu iniciatīvu finansēšanas mehānismi, ar kurām stiprina tiesu iestādes un nodrošina tiesu neatkarību, proti, programma “Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” un programma “Tiesiskums”; atzinīgi vērtē to, ka Komisija plāno izstrādāt stratēģiju par pilsoniskās sabiedrības un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību, un vienlaikus atgādina, ka cilvēktiesību aizstāvjiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība; aicina Komisiju izveidot ātrās reaģēšanas mehānismu, ar ko Savienībā atbalsta apdraudētās PSO un cilvēktiesību aizstāvjus, un tam kā paraugu izmantot ES finansēto mehānismu “Protect Defenders”, kas pašlaik ir vērsts tikai uz trešām valstīm; uzsver, ka šis mehānisms varētu nodrošināt resursus aizstāvības, juridiskās palīdzības un izpratnes veicināšanas kampaņām un vienlaikus nodrošināt, ka šīs organizācijas var darboties bez nepamatotiem ierobežojumiem un vajāšanas; prasa kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs pilnībā un konsekventi piemērot ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem; tomēr pauž bažas par dažās dalībvalstīs pieaugošo tendenci, ka PSO un cilvēktiesību aizstāvji saskaras ar izaicinājumiem, jauniem juridiskiem ierobežojumiem, finansējuma trūkumu un fiziskiem vai verbāliem uzbrukumiem, nožēlojamu šādas prakses pieņemšanu un šādas rīcības šausminošo ietekmi, tostarp uz vārda brīvību dalībvalstīs[1] un ES institūcijās; uzskata, ka PSO un cilvēktiesību aizstāvjiem ir būtiska atbalstoša loma dalībvalstu uzraudzībā attiecībā uz to, kā tās ievēro LES 2. pantā noteiktās vērtības;

Vienlīdzība un nediskriminācija likuma priekšā

---

1 Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2023. gada 6. aprīļa spriedums lietā 15158/19, *Drozd*/Polija, un 2020. gada 26. maija spriedums lietā 63164/16, *Mándli* u. c. / Ungārija.

51. atgādina, ka dalībvalstu tiesiskajā regulējumā ir jāparedz vienlīdzīga juridiskā attieksme un jāveicina vienlīdzība un personu tiesības uz nediskrimināciju tiesvedībā; uzsver, ka tiesiskums un pamattiesības ir savstarpēji saistīti, ka tiesiskuma pārkāpumiem ir tūlītēja ietekme uz pamattiesībām un ka tie nesamērīgi ietekmē sievietes, minoritātes un mazāk aizsargātās grupas; aicina Komisiju uzraudzīt tiesiskuma pārkāpumu ietekmi uz pamattiesībām un nodrošināt, ka tiek aizsargāta visu cilvēku vienlīdzība un nediskriminācija likuma priekšā, izmantojot visus attiecīgos instrumentus, vajadzības gadījumā arī pārkāpumu procedūras;

52. uzsver, ka ir jācīnās pret visu veidu diskrimināciju likuma priekšā; pauž bažas par to, ka dažās dalībvalstīs nav panākts pietiekams progress vienlīdzības un diskriminācijas novēršanas tiesību aktu īstenošanā; pauž nožēlu par to, ka, lai arī ir spēkā tādi ES tiesību akti kā Direktīva 2000/78/EK[1] par vienlīdzīgu attieksmi, joprojām pastāv nepilnības juridiskajā regulējumā un tā īstenošanā, kuru dēļ cietušajiem nav pienācīgu tiesiskās aizsardzības līdzekļu; atgādina, ka dalībvalstu tiesiskajā regulējumā ir jāparedz vienlīdzīga juridiskā attieksme un jāveicina vienlīdzība un personu tiesības uz nediskriminācijū tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanā; aicina Komisiju rīkoties gadījumos, kad šie principi netiek ievēroti; pauž nožēlu par Komisijas nodomu atsaukt priekšlikumu par horizontālu vienlīdzīgas attieksmes direktīvu[2] un mudina Padomi šo direktīvu nekavējoties pieņemt;

53. pauž bažas par to, ka Komisijas 2024. gada ziņojumā par tiesiskumu ir norādīts, ka dažas dalībvalstis nav efektīvi saukušas pie atbildības par naida noziegumiem atbildīgās personas un nav sniegušas pietiekamu atbalstu cietušajiem, tādējādi mazinot uzticēšanos tiesu sistēmām un palielinot nevienlīdzību likuma priekšā; aicina Padomi paplašināt LESD 83. panta 1. punktā minēto ES noziegumu jomu sarakstu un iekļaut tajā naida noziegumus un naida runu un aicina Komisiju nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu par naida noziegumiem un naida runu; prasa Komisijai ziņojumos par tiesiskumu pievērst uzmanību naida noziegumiem un šajā saistībā cieši uzraudzīt un reģistrēt naida noziegumus;

54. uzsver, ka ar dzimumu saistīta vardarbība gan tiešsaistē, gan bezsaistē ir smags un izplatīts nodarījums, kā arī būtisks pamattiesību pārkāpums, un ka ar to tiek pārkāpts princips par vienlīdzību likuma priekšā; aicina Komisiju un dalībvalstis novērst ar dzimumu saistītu vardarbību tiešsaistē un bezsaistē, tostarp vardarbību, kas pastrādāta, izmantojot digitālās platformas; aicina ar

---

1 Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp., http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

2 Priekšlikums Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008)0426).

dzimumu saistītu vardarbību iekļaut ES noziegumu jomu sarakstā un izstrādāt ES tiesību akta priekšlikumu par cīņu pret izvarošanu, kuras pamatā ir atteikums dot piekrišanu, tostarp arī kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs;

55. atgādina, ka ir jānodrošina pieeja seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei un ar to saistītajām tiesībām, un aicina Hartā iekļaut tiesības uz piekļuvi drošam un likumīgam abortam;

56. aicina visas dalībvalstis aizsargāt *LGBTIQ* tiesības saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, Hartu un EST un ECT judikatūru, kā arī atgādina, ka vairākās dalībvalstīs arvien pastāv šķēršļi viena dzimuma personu savienībai un vecāku stāvoklim pāri valstu robežām; brīdina, ka šāda prakse ne tikai kavē *LGBTIQ* ģimeņu brīvu pārvietošanos Eiropas Savienībā, bet arī ir pretrunā tiesiskuma principam par nediskriminācijuu likuma priekšā, un uzsver, ka *LGBTIQ* personām netiek nodrošināta vienāda aizsardzībā visās dalībvalstīs; aicina dalībvalstis, kuras vēl juridiski neatzīst viena dzimuma personu savienību, ieviest to; aicina Komisiju, ņemot vērā jaunākos EST nolēmumus[1], pārstrādāt Direktīvu 2004/38/EK[2], lai tajā iekļautu privātās un ģimenes dzīves tiesību, tostarp vecāku stāvokļa viendzimuma vecākiem, pārrobežu atzīšanu; uzsver, ka visi bērni ir vienlīdzīgi likuma priekšā un ka dalībvalstīm ir jārīkojas bērna labākajās interesēs, jāuzlabo tiesiskā noteiktība un jāmazina diskriminācija pret viendzimuma vecāku bērniem; atgādina Parlamenta nostāju, kurā atbalstīta vecāku stāvokļa atzīšana visā ES neatkarīgi no tā, kā bērns ir ieņemts un piedzimis, vai no viņa ģimenes veida; mudina Komisiju nākt klajā ar atjaunināto *LGBTIQ* stratēģiju, kurā ir pilnībā atrisinātas visā Eiropā pastāvošās problēmas; aicina Komisiju un Padomi noteikt *LGBTIQ* personu tiesības par transversālu prioritāti visās politikas jomās; aicina Komisiju ierosināt atbilstošus likumdošanas pasākumus, lai nodrošinātu šo principu ievērošanu, kā arī biežāk izmantot pārkāpuma procedūru pret dalībvalstīm; mudina Komisiju nākt klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem, ar kuriem apkaro uz dzimumidentitāti, dzimumpazīmēm un seksuālo orientāciju balstītus naida noziegumus un naida runu;

57. pauž dziļas bažas par dažās dalībvalstīs ieviestajiem diskriminējošajiem pasākumiem, kas pieņemti, aizbildinoties ar cīņu pret "*LGBTIQ* propagandu" un "dzimumu ideoloģiju", kas vairākās

---

[1] Eiropas Savienības Tiesas 2018. gada 5. jūnija spriedums lietā C-673/16 *Relu Adrian Coman* u. c. pret *Inspectoratul General pentru Imigrări un Ministerul Afacerilor Interne*, ECLI:EU:C:2018:385.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj).

dalībvalstīs veicina pret *LGBTIQ* personām vērstus naida noziegumus un naida runu un kam ir negatīva ietekme uz bērniem, ģimenēm un darba ņēmējiem; atzinīgi vērtē EST 2025. gada 5. jūnija atzinumu par to, ka tā uzskata, ka Ungārija, aizliedzot vai ierobežojot pieeju *LGBTIQ*+ saturam, pārkāpj ES tiesību aktus; uzsver šādu pasākumu negatīvo ietekmi uz *LGBTIQ* grupu un citu grupu vārda un pulcēšanās brīvību; uzsver, ka šādas darbības veicina diskrimināciju pret *LGBTIQ* personām un ir pretrunā ES tiesībām; mudina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu saistošam konversijas prakses ES mēroga aizliegumam visās dalībvalstīs; norāda, ka 2024. gadā gan Komisija, gan Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (*FRA*) ziņoja par to, ka vairākās dalībvalstīs konstatēts pret *LGBTIQ* personām un citām minoritātēm vērstu naida noziegumu un naida runas satraucošs pieaugums, uzsver *LGBTIQ* personu pašnoteikšanās tiesību nozīmi un atgādina dalībvalstīm, ka saskaņā ar judikatūru tiesības uz pašnoteikšanos ir pamattiesības; tāpēc mudina visas dalībvalstis, kuras to vēl nav izdarījušas, nodrošināt, ka *LGBTIQ* personām ir piekļuve dzimuma likumīgai atzīšanai;

58. pauž dziļu nožēlu par antisemītisma līmeņa pieaugumu visā ES un stingri nosoda to; pauž arī dziļas bažas par islamofobijas līmeņa un visu veidu diskriminācijas pieaugumu visā ES un stingri nosoda to, tostarp vardarbību, iebiedēšanu, naida runu un naida simbolu izvietošanu sabiedriskās vietās; aicina dalībvalstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis nodrošināt, ka visu minoritāšu pārstāvji ir vienlīdzīgi likuma priekšā; aicina dalībvalstis pārskatīt tiesību aktus un rīcībpolitikas, lai nodrošinātu, ka tās nav tieši vai netieši diskriminējošas pret minoritātēm, un pārskatīt visas tiesību normas un noteikumus, kas ir diskriminējoši; aicina neatlaidīgi gan ES, gan valstu līmenī uzraudzīt saistītos nauda noziegumus, novērst tos un noteikt par tiem atbildību un aizsargāt ebreju un musulmaņu kopienas no vajāšanas un vardarbības;

59. uzsver, ka nepietiekamai pārskatatbildībai ir neproporcionāli liela ietekme uz minoritāšu kopienām, taisnīgu politisko pārstāvību un ekonomiskajām iespējām; aicina uzlabot pārredzamību publiskajos lēmumu pieņemšanas procesos, lai nodrošinātu iekļaujošu un taisnīgu pārvaldību;

60. aicina dalībvalstis pilnībā īstenot Direktīvu (ES) 2024/1500[1] un Direktīvu (ES) 2024/1499[2], kurās noteikti līdztiesības iestāžu minimālie standarti; aicina veikt konkrētus pasākumus, ar kuriem tiek garantēta to neatkarība un nodrošināta līdztiesības veicināšanas efektivitāte;

61. uzsver, ka pret trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi uzturas ES, neatkarīgi no viņu valstspiederības vai dzimšanas vietas ir jāizturas nediskriminējoši, taisnīgi un vienlīdzīgi visās jomās, kas noteiktas spēkā esošajos tiesību aktos; uzsver, ka trešo valstu valstspiederīgajiem neatkarīgi no viņu valstspiederības, dzimšanas vietas vai uzturēšanās statusa ir tiesības pieprasīt starptautisko aizsardzību saskaņā ar starptautiskajām un ES tiesībām, kuru neatņemama daļa ir neizraidīšanas princips; aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstu centienus nodrošināt tiesiskuma un Hartā paredzēto pamattiesību ievērošanu un likumdevēju pieņemto tiesību aktu īstenošanu; uzsver to, ka EST un ECT spriedumi ir saistoši;

62. mudina Komisiju nodrošināt, ka ES teritorijā tiek pilnībā ievērota personu brīva pārvietošanās, tiesības brīvi uzturēties un ģimenes atkalapvienošanās tiesības un ka visiem pilsoņiem ir vienlīdzīgas tiesības, kuras viņi var pilnībā izmantot;

63. mudina Komisiju gada ziņojumā par tiesiskumu pastiprināti ziņot par to, kā norit cīņa pret visu veidu diskrimināciju saistībā ar tiesu iestāžu pieejamību; aicina Komisiju un dalībvalstis cīnīties pret diskrimināciju rases vai etniskās izcelsmes, reliģiskās piederības vai ticības, valstiskās piederības, politisko uzskatu, valodas, invaliditātes, vecuma, dzimuma, tostarp dzimumidentitātes un dzimuma pašizpausmes, un seksuālās orientācijas dēļ; mudina Padomi panākt vienošanos par Direktīvu 2008/0140(CNS)[3]; mudina

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1500 (2024. gada 14. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi un iespēju vienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem nodarbinātības un profesijas jautājumos un ar ko groza Direktīvas 2006/54/EK un 2010/41/ES (OV L, 2024/1500, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

2 Padomes Direktīva (ES) 2024/1499 (2024. gada 7. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi pret personām neatkarīgi no viņu rases vai etniskās piederības, vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības un profesijas jautājumos pret personām neatkarīgi no viņu reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas, vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos un attiecībā uz piekļuvi precēm un pakalpojumiem un preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, un ar ko groza Direktīvas 2000/43/EK un 2004/113/EK (OV L, 2024/1499, 29.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

3 Priekšlikums Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008)0426).

Komisiju gada ziņojumā par tiesiskumu iekļaut jaunus pīlārus un pievērsties, galvenokārt, cīņai pret visu veidu naidu un diskrimināciju, kas noteikta Hartas 21. pantā, proti, noziegumiem pret minoritāšu grupām un nacionālo, etnisko, lingvistisko un reliģisko minoritāšu pārstāvjiem, kā arī pilsoniskās sabiedrības stāvoklim dalībvalstīs; aicina Komisiju pieprasīt dalībvalstīm apkopot salīdzināmus un uzticamus dezagregētus datus par līdztiesību, ar kuru palīdzību var pilnībā izvērtēt strukturālās diskriminācijas ietekmi uz tiesiskumu; aicina Komisiju pārskatīt tās nostāju attiecībā uz iniciatīvu "Minority SafePack" un nākt klajā ar likumdošanas iniciatīvām, ar kurām tiktu aizsargāta minoritāšu tiesību un tiesību attiecībā uz valodu veicināšana; atkārtoti aicina ES pievienoties Vispārējai konvencijai par nacionālo minoritāšu aizsardzību un Eiropas reģionālo vai minoritāšu valodu hartai; aicina veidot ciešākas saiknes starp ES un Eiropas Padomi minoritāšu tiesību jomā, tostarp ņemot vērā paplašināšanās procesu;

64. uzsver to, ka dalībvalstīm ir jāmazina dzimumu nelīdztiesība tiesu iestādēs un citās svarīgās demokrātijas institūcijās; iesaka īstenot mērķorientētus pasākumus, ar kuriem palielina sieviešu pārstāvību augstāka līmeņa amatos tiesās un valsts pārvaldē;

65. aicina dalībvalstis izveidot valsts cilvēktiesību iestādes saskaņā ar ANO Parīzes principiem, lai garantētu to neatkarību un nodrošinātu, ka tās spēj efektīvi pildīt savus uzdevumus;

Vienotais tirgus uz tiesiskums

66. uzsver tiesiskuma nozīmi vienotā tirgus netraucētas un efektīvas darbības nodrošināšanā un atkārtoti apstiprina, ka labi funkcionējošām un neatkarīgām tiesu sistēmām, efektīvam korupcijas apkarošanas regulējumam un spēcīgai mediju brīvības aizsardzībai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu taisnīgu konkurenci, juridisko noteiktību un uzņēmēju savstarpēju uzticību; uzsver, ka Eiropas noteikumu neievērošana un apiešana rada milzīgus konkurences izkropļojumus iekšējā tirgū; uzsver, ka uzticamas un stabilas tiesiskuma struktūras ir galvenie investīciju un tirdzniecības pīlāri, kas ir būtiski no konkurētspējas viedokļa un līdz ar to arī no labklājības sistēmas un darba tirgus kapacitātes Eiropas Savienībā viedokļa;

67. uzsver, ka vienotā tirgus pienācīga darbība ir atkarīga no savstarpējas uzticēšanās un atzīšanas principu efektīvas piemērošanas gan tiesu, gan administratīvajā sadarbībā; atgādina, ka šāda uzticēšanās var pastāvēt tikai tad, ja pilnībā tiek ievērots tiesiskums, ko savā tiesiskuma kontrolsarakstā ir ieteikusi arī Venēcijas komisija; norāda, ka savstarpējas atzīšanas principa piemērošana būtu jāaptur sistēmisku pārkāpumu gadījumos;

68. uzsver korupcijas un vājas tiesu sistēmas negatīvo ekonomisko ietekmi uz investoru uzticēšanos un pārrobežu sadarbību; pauž bažas

par to, ka valstu valdības un iestādes, kas neievēro tiesiskumu, pieļauj pret konkurenci vērstu rīcību vai pat aktīvi veicina to, lai gūtu politisku vai ekonomisku labumu, tādējādi, iespējams, kaitējot ES ekonomikai un apdraudot godīgumu ES iekšējā tirgū;

69. atgādina, ka Līgumu piemērošanas jomā saskaņā ar Hartu ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ un ka brīvība veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvība un kapitāla brīva aprite ir vienotā tirgus pamatbrīvības; uzsver, ka noteikumi par vienlīdzīgu attieksmi aizliedz atklātu un slēptu diskrimināciju valstspiederības dēļ vai uzņēmuma gadījumā — tā mītnesvietas dēļ; atkārtoti pauž nosodījumu par paziņoto sistēmisko diskriminējošo, nepārredzamo un negodīgo praksi pret uzņēmumiem atsevišķās dalībvalstīs;

70. nosoda sistēmisko diskriminējošo praksi Ungārijā, tostarp ES līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu politisko sabiedroto labā, ES konkurences noteikumu pārkāpumus un uzņēmumu koncentrāciju ar valdību saistītu oligarhu rokās; pauž nožēlu par ES līdzekļu piešķiršanu Ungārijas valdībai, neraugoties uz nepilnībām tiesu iestāžu neatkarībā un korupcijas apkarošanā; iesaka apturēt līdzekļu izmaksu līdz visu tiesiskuma kritēriju izpildei; mudina Komisiju nodrošināt, ka ES līdzekļi sasniedz Ungārijas iedzīvotājus, tostarp izmantojot tiešas un netiešas finansēšanas mehānismus, kas paredzēti no Ungārijas valdības neatkarīgiem saņēmējiem;

71. uzsver, ka ir svarīgi novērst ekonomisko nevienlīdzību un sociālo atstumtību, jo tās apdraud demokrātisko līdzdalību un tiesiskumu;

72. aicina Komisiju tās uzraudzības mehānismos skaidrāk iekļaut tiesiskuma vienotā tirgus dimensiju, lielāku uzmanību pievērst spēkā esošo tiesību aktu vienotai un ātrai piemērošanai, īstenošanai un izpildei un nodrošināt, ka tiesiskuma principu ievērošana dalībvalstīs tiek izvērtēta ne tikai no demokrātijas un tiesu skatupunkta, bet arī tiek izvērtēta tās ekonomiskā ietekme uz vienoto tirgu un finanšu stabilitāti; prasa Komisijai savā 2025. gada ziņojumā par tiesiskumu iekļaut īpašu nodaļu par vienotā tirgus dimensiju; mudina Komisiju izmantot visus pieejamos juridiskos rīkus, lai novērstu nepilnības tiesiskuma jomā, tostarp vajadzības gadījumā sākt pārkāpumu procedūras un izmantot konkurences tiesību aktu izpildes pilnvaras, tādējādi aizsargājot iekšējā tirgus darbību;

Tiesiskuma rīkkopa

73. uzsver, ka ir svarīgi tādos finansēšanas instrumentos kā Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM) iekļaut atskaites punktus par tiesiskumu; pauž nožēlu par ES līdzekļu piešķiršanu Ungārijas valdībai, neraugoties uz nepilnībām tiesu iestāžu neatkarībā un korupcijas apkarošanā; iesaka apturēt līdzekļu izmaksu līdz visu tiesiskuma kritēriju izpildei; mudina Komisiju nodrošināt, ka ES līdzekļi sasniedz Ungārijas iedzīvotājus, tostarp

izmantojot tiešas un netiešas finansēšanas mehānismus, kas paredzēti no Ungārijas valdības neatkarīgiem saņēmējiem, un vienlaikus pilnībā saglabāt veikto pasākumu ietekmi;

74. pauž kritiku par Padomes bezdarbību saistībā ar notiekošās LES 7. panta procedūras virzību, jo tā mazina ES uzticamību tiesiskuma nodrošināšanā; mudina Padomi veikt turpmākos pasākumus LES 7. panta procedūrā attiecībā uz Ungāriju, ņemot vērā pastāvīgos pārkāpumus tiesu neatkarības, mediju brīvības un pilsoniskās sabiedrības jomās, kam vajadzīga tūlītēja un izlēmīga rīcība; iesaka Padomei nodrošināt, ka uzklausīšanas notiekošajās LES 7. panta procedūrās tiek rīkotas vismaz reizi katrā prezidentūrā, kā arī to, ka tajās apskata jaunas norises, kas ietekmē tiesiskumu, demokrātiju un pamattiesības; uzsver, ka nav vajadzīgs vienprātīgs lēmums Padomē, lai konstatētu nepārprotamu risku, ka varētu tikt nopietni pārkāptas Savienības vērtības saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu, vai arī lai sniegtu konkrētus ieteikumus attiecīgajām dalībvalstīm un noteiktu termiņus šo ieteikumu īstenošanai; atgādina savu aicinājumu Padomei to izdarīt, uzsverot, ka jebkāda turpmāka Padomes kavēšanās tiks pielīdzināta tiesiskuma principa pārkāpumam no pašas Padomes puses; uzstāj, ka Parlamentam būtu jāpiešķir aktīvāka loma LES 7. panta procedūrās, tostarp iespēja iesniegt argumentētus priekšlikumus Padomei, piedalīties Padomes rīkotajās uzklausīšanās un saņemt pilnīgu informāciju visos procedūras posmos;

75. atzinīgi vērtē tiesiskuma rīkkopā esošos preventīvos instrumentus, piemēram, gada ciklu tiesiskuma jomā, ES rezultātu apkopojumu tiesiskuma jomā, ES līdzekļus pilsoniskās sabiedrības, tiesiskās sadarbības tīklu un mediju brīvības atbalstam un ANM atskaites punktus par tiesiskumu; uzstāj, ka, izmantojot atskaites punktus, ir jāizveido ciešāka saikne starp konstatējumiem 2024. gada ziņojumā par tiesiskumu un finansiālā atbalsta piešķiršanu no Savienības budžeta un jānodrošina, ka ES līdzekļi ir piesaistīti nepieciešamo reformu īstenošanai; aicina Komisiju turpināt attīstīt tiešu saikni starp preventīviem un reaģējošiem instrumentiem un atkarībā no konstatējumiem gada ziņojumos par tiesiskumu ātri un koordinēti sākt pārkāpumu procedūras, noteikt turpmākos pasākumus LES 7. panta procedūras piemērošanā un piemērot Nosacītības regulu un ar Hartu saistītos horizontālos veicinošos nosacījumus, kā arī Finanšu regulas un Kopīgo noteikumu regulas noteikumus; aicina Komisiju, sākot no 2025. gada ziņojuma par tiesiskumu, izvērtēt iespējamo apdraudējumus Savienības budžetam, ko rada nepilnības tiesiskuma režīmos, un ziņot par tiem; uzsver, ka gan reaģējošo instrumentu izmantošanas, gan attiecīgo procedūru slēgšanas pamatā jābūt objektīvam kritērijam par tiesiskuma ievērošanu un atbilstību ES un starptautiskajām tiesībām, kā tās interpretē starptautiskās tiesas;

76. aicina Komisiju pārkāpumu gadījumos sistemātiski vērsties EST, prasot procedūras īstenot paātrināti un iesniegt pieteikumus par

pagaidu noregulējumu; aicina Komisiju pārskatīt savu 2022. gada paziņojumā par ES tiesību aktu izpildes nodrošināšanu izklāstīto politiku[1], kas paredz neizmantot pārkāpuma procedūru "individuālās" lietās, jo šī politika ir izraisījusi nopietnu tiesību atņemšanu pilsoņiem visā ES, it īpaši gadījumos, kad viņu pašu valsts valdība atsakās ievērot ES tiesību aktus vai EST spriedumus, vēl jo vairāk tāpēc, ka lielākā daļa šo lietu nav individuālas, bet gan attiecas uz stratēģiskiem un fundamentāliem jautājumiem; prasa Komisijai katru gadu ziņot par to instrumentu piemērošanu un efektivitāti, kas izmantoti saistībā ar tiesiskuma principu pārkāpumiem dalībvalstīs;

77. uzsver, ka, lai novērstu regresu, ir vajadzīga visaptverošāka rīkkopa, kas papildus budžeta dimensijai nodrošina atbilstību ES vērtībām visos Savienības tiesību aktos, tostarp finanšu instrumentos; mudina Komisiju apzināt trūkumus un nākt klajā ar attiecīgiem priekšlikumiem par šīs rīkkopas tvēruma paplašināšanu; atbalsta Nosacītības regulas stingrāku piemērošanu, paredzot transversālu nosacītību ES finansējuma programmās; saglabā savu nostāju, ka iesaldētie ES līdzekļi būtu jāatbrīvo tikai pēc tam, kad ir pilnībā īstenotas nozīmīgas reformas un ir panākta atbilstība tiesiskuma principiem, kas ir pārbaudīta praksē; uzsver, ka rīkkopa ir jāizmanto konsekventi un pārredzami, lai aizsargātu Savienības vērtības, reaģējošo instrumentu iedarbināšanā neietekmējoties no politiskiem apsvērumiem un izmantojot objektīvus kritērijus; uzsver to, ka nosacītība būtu vienlīdz jāpiemēro arī kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm; uzstāj, ka Parlamentam ir svarīga nozīme šo instrumentu izmantošanas pārraudzībā; mudina Komisiju veikt sistemātiskas ES līdzekļu sadales revīzijas, lai līdzekļu piešķiršanā valstu līmenī novērstu interešu konfliktus, politisko instrumentalizāciju un nepārredzamību;

78. uzstāj uz to, ka daudzgadu finanšu shēmā (DFS) ir jāievieš uz rezultātiem balstīts instruments, lai stiprinātu saskaņotību starp ES līdzekļiem un tādu LES 2. pantā noteikto Savienības vērtību ievērošanu kā demokrātija, pamattiesības un tiesiskums; prasa nākamajā DFS paredzēt stingrus aizsardzības pasākumus tiesiskuma jomā, kas ir piemērojami visiem ES līdzekļiem;

79. pauž bažas, ka ES līdzekļu apturēšanu varētu izmantot kā politisku ieroci pret pilsonisko sabiedrību un vietējām iestādēm; atgādina, ka Nosacītības regula nodrošina, ka galasaņēmēji nedrīkst zaudēt piekļuvi ES līdzekļiem, ja sankcijas tiek noteiktas to valdībai; aicina ieviest "viedo nosacītību", kas dotu iespēju apiet to valstu valdības, kas neievēro tiesiskumu, un apturētos ES līdzekļus tieši piešķirt vietējām un reģionālajām iestādēm, nevalstiskajām organizācijām un uzņēmumiem, kas ievēro ES tiesību aktus, kā arī vienkāršot attiecīgajai dalībvalstij paredzēto līdzekļu pārdali citām ES

---

[1] Komisijas paziņojums (2022. gada 13. oktobris) "ES tiesību aktu izpilde Eiropai, kas nodrošina rezultātus" (COM(2022)0518).

programmām; ierosina izveidot pārredzamu sistēmu, kurās vietējās iestādes var pieprasīt ES līdzekļus, kad valsts valdība bloķē ES līdzekļus vai izmanto tos nepareizi; uzsver, ka ir svarīgi stingri un pārredzami piemērot Pirmspievienošanās palīdzības instrumentā un Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismā paredzētos nosacītības mehānismus;

Līdzsvara un atsvara sistēma

80. uzsver, ka visās dalībvalstīs ir svarīgi aizsargāt varas dalīšanu un iestāžu sistēmas stabilitāti; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka visas konstitucionālās un leģislatīvās reformas, kas ietekmē varas dalīšanu, pilnībā atbilst ES pamatvērtībām un tiesību principiem;

81. aicina dalībvalstis atturēties no tādu paātrinātu procedūru pārmērīgas izmantošanas, kurās nenotiek apspriešanās ar ieinteresētajām personām un pilsonisko sabiedrību, tostarp parlamentārā kontrole vai ārkārtas pilnvaras, jo tām ir negatīva ietekme uz likumdošanas un demokrātijas stabilitāti un kvalitāti; aicina dalībvalstis pēc sistemātiskas un publiskas apspriešanās ar dažādām ieinteresētajām personām un padomdevējām struktūrām izveidot pārredzamus likumdošanas procesus;

82. mudina valstu valdības un parlamentus publicēt publiski pieejamos ietekmes novērtējumus un apspriešanās konstatējumus par katru nozīmīga tiesību akta priekšlikumu;

83. uzsver Venēcijas komisijas ieteikumu, ka ir efektīvi jārīkojas saistībā ar sūdzībām un apgalvojumiem par vēlēšanu noteikumu pārkāpumiem, jo īpaši par balsu pirkšanu, balsošanas urnu piepildīšanu ar viltotiem biļeteniem un nepareizu balsu skaitīšanu; atgādina par šajā sakarā pieņemto ES tiesību aktu nozīmi, proti, par Digitālo pakalpojumu aktu, Digitālo tirgu aktu[1], Mākslīgā intelekta aktu[2], Regulu (ES) 2024/900 par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu[3] un *EMFA*; aicina Komisiju un dalībvalstis

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1925 (2022. gada 14. septembris) par sāncensīgiem un godīgiem tirgiem digitālajā nozarē un ar ko groza Direktīvas (ES) 2019/1937 un (ES) 2020/1828 (Digitālo tirgu akts) (OV L 265, 12.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts) (OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/900 (2024. gada 13. marts) par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu (OV L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

pilnībā īstenot šos tiesību aktus un nodrošināt atbilstošus publiskos līdzekļus saskaņā ar tiem īstenojamajiem pasākumiem;

84. aicina dalībvalstis stiprināt valsts uzraudzības iestāžu neatkarību, lai nodrošinātu resursus un nenotiktu politiska iejaukšanās; uzsver pilsoniskās sabiedrības un cilvēktiesību aizstāvju nozīmi pārskatatbildības veicināšanā un pamattiesību aizsardzībā;

85. pauž dziļas bažas par ekstrēmisma pieaugumu un tā graujošo ietekmi uz demokrātiskajām normām un tiesiskumu vairākās dalībvalstīs; ar bažām norāda, ka ekstrēmistu grupas aktīvi vēršas pret minoritātēm un veicina baiļu, diskriminācijas un polarizācijas gaisotni; aicina Komisiju savā gada ziņojumā par tiesiskumu skaidri norādīt, ka šādas grupas apdraud demokrātiju, cilvēktiesības un pamatbrīvības, tostarp akadēmisko un mediju brīvību; mudina dalībvalstis rīkoties izlēmīgi, lai cīnītos pret to ietekmi, izmantojot stingru tiesisko regulējumu, izglītību, kurā tiek sekmētas demokrātiskās vērtības, un atbalstu PSO, kas cīnās pret ekstrēmismu; aicina īstenot koordinētu ES rīcību, lai novērstu šo draudu, tostarp izmantojot izglītības un sociālās iekļaušanas programmas, kā arī attiecīgā gadījumā juridiskus pasākumus;

86. pauž bažas par ziņotiem gadījumiem, kuros dalībvalstu valdības izmantojušas novērošanas tehnoloģijas pret žurnālistiem, aktīvistiem, opozīcijas pārstāvjiem un ES iestāžu darbiniekiem; atgādina, ka spiegprogrammatūras izmantošanai ir jābūt ļoti samērīgai un tā jālieto tikai nepieciešamības gadījumos, un mudina Komisiju nākt klajā ar pasākumu plānu, kas palīdzētu tūlītēji novērst tās ļaunprātīgu izmantošanu, pilnībā izmantojot visus Līgumos paredzētos likumdošanas līdzekļus, kā to iesaka PEGA komiteja;

87. ar bažām norāda, ka visā Eiropas Savienībā valsts drošības un tiesībaizsardzības nolūkos arvien vairāk tiek izmantots mākslīgais intelekts, un uzsver tā radītos apdraudējumus pamattiesībām un pamatbrīvībām[1]; atgādina, ka gadījumos, kad dalībvalstis vai valstu iestādes izmanto novērošanas programmatūru, ir jānodrošina stingri datu aizsardzības pasākumi; aicina stiprināt ES tiesību aktus, lai novērstu masveida novērošanu un diskrimināciju;

88. pauž bažas par ārvalstu iejaukšanos dalībvalstīs, kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs, tostarp par manipulācijām sociālajos medijos un dezinformāciju, ko īsteno gan Savienībā, gan ārpus tās esoši spēki, lai manipulētu ar sabiedrisko domu un kropļotu demokrātiskās debates; uzsver, cik svarīga ir platformu algoritmu, neatkarīgo revīziju un stabilu faktu pārbaudes mehānismu pārredzamība, lai cīnītos pret dezinformāciju un aizsargātu demokrātiju; aicina lielākās digitālās platformas sadarboties ar valstu

---

1 Eiropols, “AI and policing – The benefits and challenges of artificial intelligence for law enforcement” (Mākslīgais intelekts un policijas darbs: mākslīgā intelekta priekšrocības un trūkumi tiesībaizsardzības jomā), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2024. gads.

tiesībaizsardzības iestādēm, lai atbalstītu izmeklēšanas par pretlikumīgām darbībām tiešsaistē; aicina Komisiju un dalībvalstis to uzraudzīt un ātri piemērot Digitālo pakalpojumu aktu un Digitālo tirgu aktu, jo īpaši attiecībā uz ļoti lielām tiešsaistes platformām; aicina Komisiju savā ziņojuma par tiesiskumu 3. pīlārā (plurālisms un mediju brīvība) iekļaut rūpīgākas tiešsaistes platformu pārbaudes saistībā ar dezinformāciju;

89. uzsver akadēmiskās brīvības nozīmi, kas ir neatņemamu tiesiskuma daļa, un mudina dalībvalstis aizsargāt universitātes no politiskas iejaukšanās un nodrošināt institucionālo autonomiju; mudina dalībvalstis veicināt tiesiskuma kultūru, izmantojot izpratnes veidošanas kampaņas, informēšanas iniciatīvas un darbības, ar kurām popularizē demokrātiskās vērtības un principus;

90. aicina Komisiju un dalībvalstis apsvērt iespēju iesaistīties procesā, kurā īpaša uzmanība būtu veltīta administratīvo procedūru un prakses uzlabošanai, lai sekmētu svarīgāko demokrātisko procesu norisi un nodrošinātu līdzsvaru un varas nošķiršanu atbilstoši ES noteiktajiem kopīgajiem principiem;

Horizontālie ieteikumi

91. atzīst, ka Komisijas ziņojums par tiesiskumu ir svarīgs preventīvs instruments tiesiskuma stāvokļa uzraudzībā visā Eiropas Savienībā un ka tas veicina dialogu starp dalībvalstīm, virza reformas tādās jomās kā tiesiskā neatkarība, korupcijas apkarošana, mediju brīvība un citās līdzsvara un atsvara sistēmas daļās;

92. atzīst, ka Komisijas ziņojums par tiesiskumu kopš tā pirmā laidiena 2020. gadā ir kļuvis visaptverošāks; tomēr pauž nožēlu par to, ka Parlamenta 2016. gada rezolūcijas būtiskie elementi vēl nav īstenoti un ka Komisija nav pilnībā ņēmusi vērā Parlamenta iepriekšējās rezolūcijās sniegtos ieteikumus; uzskata, ka šie ieteikumi joprojām ir aktuāli, un atkārto tos; prasa ikgadējā ziņojumā iekļaut svarīgus trūkstošos Venēcijas komisijas tiesiskuma kontrolsaraksta elementus, tādus kā varas ļaunprātīgas izmantošanas novēršana, vienlīdzība likuma priekšā un nediskriminācija; atkārtoti pauž nostāju, ka ziņojumā būtu jāietver visas LES 2. pantā minētās vērtības, jo tās nevar aplūkot atsevišķi; prasa Komisijai izpētīt, vai būtu iespējams aptuveni vienlaikus nākt klajā ar visiem ziņojumiem, kas ir saistīti ar tiesiskumu vai pamattiesībām, piemēram, gada ziņojumiem par atbilstību Hartai vai *FRA* ziņojumu, lai nodrošinātu vienlaicīgas debates par šiem jautājumiem pasaules mērogā; tomēr pauž nožēlu, ka, neraugoties uz augošo pret Eiropas demokrātiju vērsto dezinformāciju, propagandu un manipulāciju ar informāciju, nav apsvērta iespēja izmantot līdzīgu salīdzinošās izvērtēšanas praksi starp dalībvalstīm, atbalstot EDSO Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja centienus;

93. aicina Komisiju nākamgad paplašināt ziņojuma tvērumu; uzstāj, ka Komisijas 2025. gada ziņojumā par tiesiskumu jāiekļauj visa LES 2. panta darbības joma un tādi plašāki rādītāji kā mediju neatkarība, pilsoniskās sabiedrības loma, pamattiesības, akadēmiskā un mākslinieciskā brīvība, dzimumu līdztiesība, minoritāšu un mazāk aizsargāto grupu aizsardzība, starptautisko tiesību ievērošana, brīvas un godīgas vēlēšanas un demokrātisko institūciju darbība, jo tie sniegs pilnīgāku priekšstatu par tiesiskuma stāvokli visā Eiropas Savienībā, kā arī kandidātvalstīs un potenciālajās kandidātvalstīs;

94. aicina Komisiju publicēt kritērijus, ko tā ziņojuma sagatavošanas procesā izmanto, lai atlasītu informāciju par pilsonisko sabiedrību, starptautiskajām struktūrām, valsts iestādēm un citām ieinteresētajām personām; atkārtoti prasa Komisijai aicināt *FRA* sniegt metodiskus padomus un veikt salīdzinošus pētījumus, lai sniegtu sīkāku papildinformāciju par galvenajām gada ziņojuma jomām, ņemot vērā būtiskās saiknes starp pamattiesībām un tiesiskumu;

95. mudina Komisiju izmantot skaidrākus formulējumus un pārredzamākus izvērtēšanas noteikumus, kad tiek vērtēta atbilstība LES 2. pantā ietvertajām vērtībām; atkārtoti aicina Komisiju skaidri nošķirt sistēmiskos un atsevišķos tiesiskuma pārkāpumus dalībvalstīs, lai izvairītos no smagāko tiesiskuma pārkāpumu trivializēšanas, un skaidri noteikt, ka tad, ja kādā laikposmā sistemātiski, tīši un smagi tiek pārkāptas LES 2. panta vērtības, dalībvalstis varētu neizpildīt visus demokrātiju raksturojošos kritērijus; norāda, ka ieteikumos būtu labāk un precīzāk jāatspoguļo ziņojuma negatīvie konstatējumi; uzskata, ka iepriekš pausto ieteikumu izpildes novērtējumam vajadzētu būt precīzākam un kvalitatīvākam, paļaujoties ne tikai uz izmaiņām tiesību aktos, bet arī uz reāliem un neatkarīgiem pierādījumiem par to īstenošanu praksē; aicina Komisiju doties apmeklējumos uz vietas un sniegt novērtējumu, pamatojoties uz konkrētiem un neatkarīgi iegūtiem pierādījumiem par īstenošanu praksē;

96. brīdina, ka tad, ja uzraudzība netiks sasaistīta ar reālām sekām, ziņojuma nozīmīgums dalībvalstīs var mazināties; aicina pievērst lielāku vērību konkrētām valstīm adresēto ieteikumu īstenošanai, nosakot termiņus un izmērāmus kritērijus, tostarp attiecīgā gadījumā atsaucoties uz starptautisko struktūru atzinumiem (piem., Eiropas Padomes Venēcijas komisija, ANO īpašie referenti) vai attiecīgiem tiesu nolēmumiem (arī ECT nolēmumiem); aicina Komisiju sīki izklāstīt iespējamās sekas noteikumu neievērošanas gadījumā, tostarp atsaukties uz konkrētiem rīkkopas instrumentiem, arī budžeta instrumentiem un finansēšanas nosacījumiem; uzskata, ka dažu vērtību pārkāpumu gadījumā ir vajadzīga tūlītēja rīcība, bet citu pārkāpumu gadījumā steidzami jāīsteno ieteikumi; mudina dalībvalstis īstenot iepriekšējos ziņojumos paustos ieteikumus un atzinīgi vērtē to dalībvalstu padarīto, kuras ir ne tikai īstenojušas ieteikumus, bet arī sasniegušas augstākus standartus;

97. norāda, ka gada ziņojuma par tiesiskumu publicēšanas datums, kas ir jūlijā, neveicina pietiekamu pamanāmību un ir pretrunā ziņojuma mērķim, kas ir raisīt sabiedrībā patiesu diskusiju par tā konstatējumiem; mudina Komisiju pārskatīt publicēšanas datumu un pielikt papildu pūles, lai savus konstatējumus darītu zināmus visās dalībvalstīs;

98. atgādina, ka ES iestāžu pieņemtie vai nepieņemtie lēmumi bieži ietekmē tiesiskuma stāvokli dalībvalstīs; pauž kritiku par to, ka tiesiskuma stāvoklis ES iestādēs joprojām nav iekļauts Komisijas 2024. gada ziņojumā par tiesiskumu; prasa Komisijas 2025. gada ziņojumā par tiesiskumu iekļaut nodaļu par to, kā ES ievēro tiesiskuma standartus, par pamatu izmantojot neatkarīgu izvērtēšanas mehānismu;

99. ierosina izveidot visaptverošu iestāžu mehānismu demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību jomā, kas aptvertu visas LES 2. pantā izklāstītās vērtības un kurā vienādības veicināšanai būtu iesaistītas visas ES iestādes, dalībvalstis un kandidātvalstis; uzsver, ka šīs struktūras sastāvā un darbībā ir jānodrošina pilnīga neatkarība un objektivitāte un tās pilnvaras īpaši jāpielāgo tiesiskuma problēmu risināšanai;

100. uzskata, ka ir jāpastiprina ES līmeņa iestāžu dialogs un sadarbība tiesiskuma jomā; pauž nožēlu, ka Komisija un Padome līdz šim ir noraidījušas Parlamenta piedāvājumu noslēgt iestāžu nolīgumu par demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām; atkārtoti apstiprina gatavību atsākt sarunas par šo nolīgumu; aicina pārējās iestādes starplaikā vismaz izpētīt turpmākas sadarbības iespējas, kuras paver ierosinātais iestāžu izmēģinājuma projekts demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību jomā, pateicoties kam, varētu praksē viest uzticību iestāžu starpā, jo īpaši, apmainoties ar uzraudzības, dialoga un sanāksmju organizēšanas praksi; aicina Padomi tās dialogu par tiesiskumu padarīt iekļaujošāku, aicinot uz sēdēm arī citas institūcijas, piemēram, Venēcijas komisiju, cilvēktiesību komisāru un Parlamenta pārstāvjus; uzskata, ka Padomes dialogam par tiesiskumu būtu jākļūst interaktīvākam, kurā sistemātiski tiek nodrošināta atgriezeniskā informācija; aicina dalībvalstis pienācīgi sagatavoties šādam dialogam; uzsver, ka labāka pārredzamība uzlabotu arī tiesiskuma dialogu Savienībā, un tādēļ aicina Padomi publiski sniegt detalizētus secinājumus; mudina Padomi sadarboties ar valstu parlamentiem, lai uzlabotu demokrātisko uzraudzību pār to, kā dalībvalstis ievēro ES tiesiskuma standartus; uzsver, ka ziņojumam par tiesiskumu vajadzētu būt objektīvam un balstītam uz pierādījumiem, tajā būtu jāvēršas pie dalībvalstīm un ES iestādēm un tajā būtu jāparedz preventīvi un korektīvi pasākumi;

101. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka ārkārtas pasākumiem, kas pieņemti, reaģējot uz krīzi (piemēram, pandēmiju vai drošības draudiem), tiek piemērota regulāra parlamentārā uzraudzība, ka tos

var pārskatīt tiesā, ka tiem ir noteikts stingrs termiņš un tie ir samērīgi;

102. uzskata, ka būtu jāstiprina sadarbība starp ES un starptautiskajām organizācijām, piemēram, Eiropas Padomi, EDSO un ANO, demokrātijas, tiesiskuma, pamatbrīvību un cilvēktiesību, arī attiecībā uz minoritātēm, veicināšanā un aizsardzībā;

103. mudina dalībvalstis izstrādāt un īstenot visaptverošas pilsoniskās izglītības programmas, kurās visās iedzīvotāju vecumu grupās tiek veicināta izpratne par demokrātiskajām institūcijām, tiesiskumu un pamattiesībām;

104. pauž nožēlu par to, ka Komisija savos ziņojumos par tiesiskumu nav iekļāvusi daudzus atkārtotos Parlamenta pieprasījumus; prasa, lai Komisija līdz 2025. gada 31. decembrim nāk klajā ar paziņojumu, kurā sīki izklāstīts, kurus no pieprasījumiem, ko Parlaments saistībā ar ziņojumiem par tiesiskumu pieņēmis kopš 2021. gada, Komisija izpildīs, kurus tā nepildīs, un prasa sniegt pamatojumu;

105. atzinīgi vērtē Komisijas ziņojuma par tiesiskumu attiecināšanu uz kandidātvalstīm, proti, Albāniju, Melnkalni, Ziemeļmaķedoniju un Serbiju, kas tādējādi nostiprina to, ka ES pamatvērtības ir jāievēro ne tikai pašreizējām dalībvalstīm, bet arī topošajām dalībvalstīm pievienošanās procesā; mudina rūpīgi izvērtēt tiesiskuma stāvokli visās valstīs, kas ir sākušas pievienošanās procesu; mudina Komisiju sniegt konkrētus ieteikumus šīm pievienošanās sarunvalstīm saistībā ar tiesiskuma situāciju un nodrošināt saskaņotību ar ziņojumu par paplašināšanos; sagaida, ka Komisija savā 2025. gada ziņojumā par tiesiskumu iekļaus visas kandidātvalstis;

°

° °

106. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūrai, Eiropas Padomei, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.